

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják. Nem tagoknak előfizetési díj: Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.	Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona. Az egyesületi tanács felügyelete alatt: Főszerkesztő és kiadói felelős: Forster Géza az OMGE igazgatója. Felelős szerkesztő: Szilassy Koltán az OMGE szerkesztő-titkára.	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám. Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Országos sörárpa és komlókiállítás.

Az OMGE. f. évi október hó 1-10-ig terjedőleg országos sörárpa és komlókiállítást rendez, mely

a m. kir. mezőgazdasági múzeum

helyiségeiben (Kerepesi-ut, szemben a Lutherudvarral) tartatik meg.

A komló-kiállításra szánt komló-küldemények legkésőbb szeptember hó 27-ig küldendők be az OMGE. titkári hivatala címére, Budapest, Köztelek.

A rendező-bizottság.

Őszi luxus-lóvásár.

A budapesti Tattersall részvénytársaság az idei őszi luxus-lóvásárt 1901. évi szeptember hó 27-től október hó 1-ig rendezi az Országos Magyar Gazdasági Egyesület védnöksége alatt a Tattersall istállóiban.

A luxus-lóvásár díjazással lesz egybekötve. Négyesfogatok részére 2, kettős- és jukker-fogatok, valamint háts lovak részére egyenként 3, azaz mindössze 11 díj tüzetik ki, összesen 2400 korona összegben.

Bejelentési határidő szept. 12.

A vásár tervezete a Tattersall titkárságánál Budapest, Külső-Kerepesi-ut kapható.

A birtokszerző Kecskemét.

Csak a múlt évben gyarapította Kecskemét th. város saját birtokát 3800 kat. hold földdel s most újból 6190 holdnyi birtokot vásárolt, aminek folytán csaknem 52 ezer holdnyi terület urává lett.

Azt mondja Jókai, hogy: „ahol gyümölcs terem, ott már van civilizáció“.

Hát még ha a gyümölcsön kívül szőlő-, bor-, baromfi-, tojás-, zöldség - kivitel van? Ott a civilizáción kívül pénz is van. S az ily helyeken illő is, hogy az illetékesek a gazdasági politikának nem csendes szemlélői, hanem érdemleges tényezői legyenek. Elvégre is a kormány bármennyit dolgozik is, mindenki helyett nem dolgozhatik! Ki kell venni abból a megfelelő részt a városoknak is. Ezt tette Kecskemét. A kisbirtokosoknak terjeszkedhetése semmi módon sincs inkább biztosítva, mintha a birtokkérdés ügye a város vezetőségének kezében van letéve. S hogyha majd a „földéhség“ tünetei mutatkoznak, legyen mit kiszakítani s megfelelő kezekre juttatni.

Kecskemétnek ez a legfőbb s legrégibb keletű gazdasági politikája. Ma már a városban van a múlt hagyományai alapján. A meglévő területeik nagyrészt örökösülés útján szereztek meg. Kezdődött pedig már 1724-ben gr. Aspremont és sok-sok más családokkal. Az 1840-ik törvényt, több mint egy századdal előzvé meg, büszkén hirdetik, hogy amijök van, azt nem ajándékba kapták, hanem magok szereztek.

Ezen régibb keltű önállóságnak következménye, hogy a „gazdaváros“ kitűnő kereskedelemmel bír. A múlt évben egyedül Bécsbe 27,987 q. tojás, élő és leölt baromfi s gyümölcs lett szállítva. Utána Boroszló, s Drezda adózik érdemlegesen Kecskemét városának. Gyorsáru szállítmánya a múlt évben meghaladta a 68,000 métermázsát; teheráru küldeménye csaknem 290,000 q. volt. Ipára is érdemleges kiállja a méltá-

nyos kritikát. A kisiparosok érdekében egy állandó ipar-áru-csarnok létesítését kezdeményezik.

Az is bizonyos, hogy iskolákra s intézményekre is évről-évre tetemes összeget áldoznak s „aranybányái“ ezekben s a homokbányáikban vannak.

Még csak a 80-as évek elején néhai Lestár Péter polgármester azt mondta: „Ha magunk viskókban lakunk is, iskoláinkat palotákban helyezzük el. Ebben a város s a felekezetek versenyeznek egymással s ezek az első szent helyek templomaink után“. Utódja Kada Elek ugyanezen nyomon halad, de gyorsabb tempóban és sokoldalú elfoglaltsága mellett tud szakítani időt, hogy gazdasági kérdéssel foglalkozzék. Tudja, hogy a paloták száma ennek kapcsán szaporodik s a viskók száma ennek nyomán fogy.

A város évi költségvetése ma már majdnem két millió korona s ennek dacára a polgárság terhe türehető a 15% pótdadó mellett.

Vajha az ország mentől több városból hasonló hírek jennének jelenthetők. S lehetne, ha meg lenne az akarat! Kedvező pénzügyi viszonyok mellett 50-60 éves amortizációra ki lehet hivatottabb nagy birtoktestek vásárlására, mint a városok? Persze nem házi kezelésre, hanem hosszú tartamu, a keresletnek megfelelő nagyságu apró bérletek létesítésére. A város csak annyit hagy meg önkezelésben, amennyi az állattenyésztéséhez, vetőmagelőállításához, szóval az irányításhoz szükséges. Ez a közel jövő zenéje s erre el lehet mondani, hogy a valóságban, a nagy nem-

Pontos szétküldés.

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

BUDAPEST, V., Alkotmány-u. 31.
PERTIK OTTÓ professzor

Lépfene ellen

• birkák, lovak, szarvasmarhák részére. •
Hónapokig eltartható hatásosan.
Biztos védelem. K'tünő fecskendők.
Egyszerű könnyű kezelés.

Részletes tájékoztató, használati utasítás kívánatra bárkinek.

Olcsó árak.

szállítja a Jenner-Pasteur-intézet következő ojtóanyagait, melyek a tudomány legújabb vívmányainak alkalmazásával elsőrendű szakorok által felügyelete alatt készülnek.

Rapid szerum:

orbánczos fertőzésnek kitett sertéseket 1-2 óra alatt biztosan megmenti a veszélytől.

Tartós ojtás:

Védőojtások a sertéseket biztosan mentesíti az orbáncz ellen egy teljes esztendőig, az ojtás után káros utóhatás nélkül, a sertések nem fogynak le.

Mai számunk 20 oldal.

enész-
vesség

körében a
gyérsat:

zsony.

lájja

n)
ban.

nek

8.

Egyedüli specialis étegyártásnál foglalkozó gyár az Osztrák-Magyar monarchiában.

Egyedüli kizárólag sorbavetőgépekkel foglalkozó gyár az Osztrák-Magyar monarchiában.

zeti közgazdasági politikának egy mintaszerű fejezete, a mezőgazdasági városokban a gazdasági proletariátust megszüntetvén, a szocialisztikus eszméknek gyökerét vágja el és az általános jólét biztosításával egyuttal a közbékét is biztosítja.

Mert nem a gyógyítás, hanem a megelőzés az, melyre mindenekelőtt kell törekedni. S ez határozott megelőzési módszer. Vajha ez illetékes helyeken érdemleges méltatásban részesülne.

Grasselli Miklós.

A szombathelyi hentesáru-gyár sorsa.

A nyugati civilizáció szele minket is megcsapott az utolsó időben, és többek között átplántáltak a németek kedvező étkezési módját — a hideg vacsorát. A nagyobb városok értelmisége annyit hallott harangozni a prágai sonkáról, hogy végre is megkóstolta és mily csoda! sokkal jobbnak találta a mi évszázadok óta híres kassai sonkánknál.

Divattá lett: tea mellett sonkát enni reggelire, vacsorára sonkát enni teával, sőt nagyobb vacsoránál előételnek is a sonka került a földszített asztalra. A divat erős lett nagyon, még a neológok válaszfalát is áttörte, azaz hozzájuk is behatolt.

A gazdagabb népünknek a mi magyar sonkánk már „zsiros” volt s elrontotta a gyomrát és csak „prágait” keresett. A modern orvosi tudomány képviselői szintén „haladtak a korrál”. A gazdag betegnek, a lábadozóknak sőt a képzelődőknek gyomorhaját is „prágai sonkával” kurálták s lassanként az utolsó kisvárosi szatócs is büszkén adta tudomására vevőinek és ügyfeleinek, hogy „nem késett üzletét a mai kor színvonalára emelni” stb. és „hogya költséget, fáradságot nem kímélve” stb. beszerezte a — prágai sonkát. Az, hogy a cseh s morva hentesáru-gyárosok üzleti érzeke s élelmessége mellett a prágai sonka beszerzése éppen nem volt oly költséges s fáradságos

dolog — lévén pár száz prágai sonkát konkurrens árbán kínáló ügynök cseh testvéreinktől mozgósítva — az nem tartozik a dologra — most, valamint az sem, hogy ezen cseh s morva sonkák Magyarország felső részeiből kivitt lengyel sertésből állítottak elő, tehát ugyanazon módszer szerint s ugyanazon anyagból lettek készítve, mint a kassai sonkák. A divat a cseh sonkát emelte magasra.

Ezen divatnak azután a következményei sem vártak magukra, sőt beköszöntöttek igen hamar. Igaz, hogy Felsőmagyarországban keresett, kapós és jól értékesíthetővé lett a lengyel sertés, melyért a csehek s morvák rajokban jöttek át hozzánk, de viszont mindinkább lejjebb s lejjebb szállott a külkereskedelmi forgalmunk mérlege. Kivitték tőlünk 1000 forint értékű élősertést s behoztak 100,000 forint értékű földözött árut cserébe. Érdekes állapot, hogy mi örültünk ezen cserének s nemcsak drágán fizettük meg nekik a nyersanyag kikészítésével járó hasznót, de nem tekintettünk arra sem, hogy hány lélek talált náluk mellette életet, kenyeret s hány millió forint munkabért vesztett ezzel a Földvidék nyomorgó lakossága.

Másik igen érdekes eredmény — lassan, csöndben köszöntött be határunkon át. Amely mérvben lett Budapesten s a vidéken a prágai sonka „kelendőbb” s amely mérvben gyarapodott a cseh s morva hentesipar, olyannyira, azaz hatványozottan inkább lett a mi kassavidéki s kassai hentesiparunk nyomorultabb s készítményei — elhanyagoltabbak.

Nehogy az olvasó türelmét igénybe vegyem, csak egy pár adatot említek föl, nemrég kiadott könyvem 222. lapjáról.

Alig husz éve, nem hoztunk be csak pár száz q. sonkát s már

1890-ben behoztunk	5259 q.-át.
1893-ban	6546 „
1896-ban	8808 „
1900-ban	9106 „

A hozzánk behozott sonka értéke már 1890-ben 1.472,000 koronára, 1900-ban 1.780,000 koronára rugott.

Hire támadt tehát nagyon gyorsan annak, hogy a jó magyarok mily lelkes fogyasztóivá váltak a saját sertéseikből készített cseh hentesáruknak s így gombamódra szaporodtak a „prágai sonkát” elárúsító ügynökök, boltosok s

az üzleti táblakon ékes betűkkel ragyogott „... prágai gyáros hentesáru-készítményeinek lerakata”. A csatornán pedig, mely az ily készítmények értékesítésének aranybányájából a hasznót cseh s morva testvéreinkhez kivezette, vigan s biztosan folyt — a pénz, tőlünk — kifelé.

A tönkretétellel fenyegetett magyar hentesek közül egy páran: a fölvilágosodottabbak, a magyar gazdaközönség soraiból egy-kettő, némely város tanácsából egy-egy „vezérférfi” fölemelte ugyan szavát, megindult ugyan némi mozgalom magyar hentesáru-gyárak alapítására s az így tőlünk kivándorló pénznek, haszonnak akár szövetkezettel, akár részvénytársasággal való visszatartására — de csak tanácskozásokig vagy legfeljebb — egy bankettig jutottak, — végre egy osztrák katonatiszt, ki a privát életbe lépett át, határozta el magát egy — lépésre. Láta azt, hogy az üzlet biztosan meghozza a maga „polgári hasznát” s hatalmas pénzösszeggel egy gyártelepet alapított Szombathelyen, melynél bizton remélhette, hogy becsületes munkával, megkaphatja fáradságának gyümölcsét, sőt miután az első c. nemü magyar vállalkozásról van szó s miután nemcsak a magyar hentesáru-gyáraknak fog jó hírnevet szerezni, hanem az idegen importot is igyekszik visszaszorítani s a munkabért, üzleti hasznót is nálunk hagyja, tehát bizonyos közgazdasági missziót is teljesít: méltán számíthat a magyar közönség támogatására.

Lovag Meinzingen Frigyes tehát Szombathelyen 1898-ban 450,000 forinttal egy nagyobb-szabású — sertéshizlaldával kapcsolatos — huszfüstölő s hentesáru-gyárat létesített, melyet teljesen modern elvek szerint, villamerrővel, legkötönyebb gépekkel, hűtőberendezéssel látott el. A gyár üzembentartása alatt naponta 70—80 darab sertést s 3—4 darab szarvasmarhát, tehát évente körülbelül 18—20,000 darab sertést és 800—1000 darab szarvasmarhát dolgozott föl, teljesen tiszta, jóízű, finom készítményekben.

A gyár létesítéséhez a legszebb remények fűződtek. A gyár létesítése által sok munkás-kéz kapott kenyeret, az ottani népesség egy része jobb élelmet, a gazdaközönség pedig különösen a sertésenyésztési s értékesítési viszonyok javulásában reménykedett. A gyár készítményei jól sikerültek s kiállottak a ver-

TÁRCZA.

Csak csendesen.

Irtá: Bársony István.

Míntha rezgő aranyhidak lettek volna: keskeny, hosszú, aranyávok húzódtak be az erdőbe nyugat felől.

Az erdő őszi tarkasága kezdett már jelentkezni. Az aljban a fűzfák halványodtak; a domboldalon a nyárfán kényszerű foltok himbálóztak. A szél egyre tépdeste az elgyöngült, lekivánczó leveleket.

A sűrűség némely pontja mégis gyönyörű zöld volt, akár csak tavasszal. A zsenge bokron nem tudott még kifogni az őszi. A nagy fiatalos mosolyogva birkozott a mulandósággal, amit pedig véglegesen nem győzhet le az, ami mulandó. A természet szépségei sok elváltozást mutattak már. Néhol még szebbé, de egyszersmind szomorúvá és szomorítóvá váltak.

Lassan, nagyon óvatosan lépegettünk az előttünk kigyózó, kissé elhanyagolt cserkészetben. Utánam jött Simon, a mogorva vadőr, aki az egész rengeteg erdőséget jól ismerte, minden hajlatával, völgyével, patakjával együtt. Társam egy másik, fiatalabb vadőrrel már elvált tőlünk. Ők ketten a hármaskörös felé mentek, a vörösmalom tájékára. Ott volt a környék legszebb özbakjának a hazája.

Amikor a vén vadőr ezt megsugta volt a barátomnak, a derék fiu örömeiben olyat ugrott,

akár a bakkecske. Kényelemszerető, kissé puha vadász volt; szeretett gondoskodni arról, hogy az élet apró örömeiből lehetőleg sohase fogjon ki. Most is elrántotta kis kulacsát és jóféle szilvóriumából sorra kínált minket. Azután rágyújtott s a vadőröknek is dugott egy-egy szivart. Biztatta Tódort, a fiatal vadőrt, hogy csak ne röstelkedjék: élvezze ő is az illatos füstöket.

Már a nyelvemen volt, hogy rászólok: Hova gondolsz? hisz ilyenkor nem szabad füstölni, megérzi azt a vad. De a vén vadőr merev szemében különös vidámságot láttam, ami megelégedését jelentette. Ha öneki jó, akkor nekem is jó, gondoltam. Várjuk el a végét.

Amikor azután már elhangzott oldalvást a lépéseik nesze, Simon vigyorgó arczczal fordult felém: ezek szivaroznak! — suttogta ravaszul, mégis nagy barom ez a Tódor, tette hozzá, sohasem lesz belőle igazi vadász.

Nem volt szép, hogy büntársává szegődtem a ravasz öregnek, de mit csinálhattam volna? Fussak tán utána amazoknak, hogy a barátomat mégis figyelmeztessem s ezzel a magam esélyeit rontsam? Sok lett volna egy gyarló embertől, aki még hozzá szenvedélyes vadász.

Simon újra megszólalt: Felölök fuj a szél, meg tetszik látni, hogy annak a szivarozásnak mi még hasznát veszszük. A vad lehet erre vonul...

Ez a kilátás, még a lelkifurdalásomat is elhallgattatta. Hát ha a füstölés azt eredményezi, hogy nekem lesz jobb a sorom, akkor csak szivarozzanak.

Ekkor azután maga elé eresztett Simon

a vén vadőr. Most már csak halk püsszegéssel beszélgettem velem. A hosszan elnyújtott püsszegés azt jelentette: „légy óvatos”; — az egyes, rövid püsszegés azt mondta: „megállj, látok valamit!” — a halk fütty fel- és lemenő hangvonalban M = jobbra térj, le és felmenő hangvonalban W = balra térj.

Leírhatatlan az a gyönyör, amit az igazi vadász az ilyen csöndes lopózás alatt az erdő magányos mélységében, elhagyatottságában érez. Amikor minden fordulónál az a reménység dobogtatja meg a szívet: hátha most mindjárt ráesik tekintete a félénk vadra, amelyet nagy ügyességgel sikerült ime megközelítenie! De mennyi türelem, kitartás, szívósság, folytonos éberség kell ehhez. Egy pillanatig sem szabad könnyelműnek, vigyázatlannak lenned. Minden lépést a lehető legnesztelenebbül tégy, nehogy megroppanjon talpad alatt egy lehullott száraz ág, vagy kipattanjon egy kavics. Csak egyszerű üss szelesen zajt s már úgy lehet, sikered tőkre tetted aznap reménységedet, minden további kilátását. S még annyi biztatásod sincs, mint tavasszal a fajdkakas-vadásznak, aki tudja, hogy a remek vad legálább pillanatokra figyelmetlen; hisz amikor dürrög, akkor se lát, se hall. Ami vad most itt lehet, az maga a megtévesztült óvatosság, éberség, fülelés. Az meghall minden gyanus neszt s egyetlen erősebb reccsenésre is odább áll, talán mindörökre...

Lábbujjhegyen járok már jó félórja. A cserkészet nincs kitisztítva, tele van hullott levéllel, amire rálépnem nem szabad. Valóságos tojástánc, amit művelek. Mindig ki kel-

senyt a cseh s morva készítményekkel. A gyár árjegyzéke szerint 48-féle hús-készítmény került forgalomba.

És pedig: valódi *disznósír, szalonna*: vastag füstölve, közép füstölve, paprikás szalag alakban, paprikás debreczeni alakban, vastag husos hamburgi alakban, friss levonva, friss bőrrel, *háj, sonka* prágai módra, fiatal Sabaria, sonka nagy, sonka levonva, *császárhús* szalag alakban, császárhús melle sovány, melle kövér, *karaj* bőrös és levonva, *disznófej* füstölve, *disznóláb, disznó nyakszirt* bőrrel és levonva, *nyelv* füstölve, *marhanyelv*, füstölve, *Sabaria kolbász* bécsújhelyi módra, bécsi kolbász, krajni, debreczeni, husos friss, szalonnás, cervelas, oderbergi, augsburgi kolbász, véres kolbász, május, pozsonyi extra kolbász, *disznósajt* vérrel és fehér, *braunschweigi à la Polen* és közönséges, párisi közönséges, *május kolbász* szeletelésre, szardellás kolbász, *májsajt, pistáczi kolbász, sonkás kolbász, mortadella, trüffelkolbász, krakkói kolbász* stb.

A készítmények jóságára vall, hogy azokat Németország, Svájc, néhány Balkán állam, sőt Páris piacain is képesek voltak elhelyezni, de Budapesten és Magyarországon egyes városokban is találtak részére piacot (ami talán a legnehezebb dolog volt).

A tulajdonos azonban rövid két évi küzdelem után kénytelen volt belátni, hogy az erkölcsi haszon még nem eredmény s az itteni viszonyok között boldogulnia nem lehet, mert abból a körülményből, hogy nálunk az *idegen* hús-készítményeknek oly nagy kelete s fogyasztása van és hogy hús-füstölő s hentesáru-gyárak Cseh-, Morva- s Németországban oly nagyon föllendültek s oly szépen virágoznak: azt következtetni, hogy ilyen gyárak nálunk — minden körülmények között prosperálni fognak — bizony nem lehet.

A szombathelyi gyár tehát nem volt képes beváltani a hozzá fűzött reményeket s virágzás helyett omladozásnak indult. A tulajdonos fáradtan és anyagi károkkal a folyó év elején egy közkereseti társaságnak adta ki bérbe vállalatát s az máig Heinrich és Armuth czég neve alatt állott fenn, míg most *beszüntette végleg az üzemét*.

Nem czélom az, hogy egy magánvállalkozás történetét lefessek, avagy magánügyeit

nyilvánosság elé vigyem. Ezen ügy mögött azonban olyan fontos és olyan mélyreható közgazdasági momentumok tárnak elénk s viszont ez ügyből kifolyólag oly sok mélyseges tanulság meríthető, hogy határozottan hazai mezőgazdaságunknak tesztek vele szolgálatot, ha ezen ügy különféle fázisait kellő világításba helyezem.

Irtak, tárgyaltak, beszéltek már arról eleget, hogy előállatértékesítési viszonyaink további hanyatlását egyedül és kizárólag csak hús-készítő ipartelepek (kiviteli vágóhidak, hús-füstölőgyárak, konzervgyárak, hentesáru-gyárak stb.) föllállítása által lehet megjavítani. Ha történetek is ezirányban mozgalnak, azok kivétel nélkül csak a gyülekezésegig, legfőlegb egy bankettig terjedtek.

Pedig előbb-utóbb kell valamit létesíteni, ha a megindult és a külkereskedelmi forgalom újabb alakulásai folytán még rosszabbodó viszonyok behatása alatt tovább terjedő romlást megjavítani akarjuk. Ha magunk nem mozgunk, úgy megindul a külföldi tőke, vállalkozásba kezd s leszedi előlünk a bár kevés, de azért kicsikarható tejfölt.

Foglalkozunk tehát az első magyarországi hús-füstölő gyár összeomlásának okaival, hogy belőle tanulságot meríthessünk az iránt, hogy mit hogyan? s mit ne csináljunk!

Ujabbán Zágráb mellett Sesvetén alakult egy hús-füstölő gyár, mely készítményeivel ismét hozzánk vonzódik s Magyarországon alsó részének vidékeit lepi el. Galiciában szintén alakul egyik gyár a másik után s ezek szintén a magyarokra vetik ki a hálójukat. A bécsi „Produktiv Gesellschaft”, mely a magyar sertések földolgozása után ad busás osztalékokat részvényeseinek, zsirjának, szalonnájának nagy részét hozzánk hozza vissza. Németország mult év október 1-től eltiltotta a hús-készítmények hozzá való bevitelét, de az ő hurkát, kolbászait zavartalanul küldi be mihozzánk. Ha körültekintünk a láthatáron, mindenütt küzdést, okos vállalkozást, tevékenységet találunk, csak a mi gazdáink, kispárosaink, kereskedőink körében honol csend és nyugalom. Csak a panaszkodás hangos és a tespedés általános.

Hogy a szombathelyi gyárnak ügyére visszatérjünk, hivatkoznom kell az egyetlen

magyar husiparossági szakközlönyre a „Mészárosok és Hentesek Lapja”-ra, melynek nyomán haladok egy darabig.

Hasonló vállalatok a külföldön a legmesszebbmenő anyagi támogatásban részesülnek. A város vagy község ad ingyen telket, fogyasztási, jövedelmi stb. mindennemű adómentességet, csak hogy a vállalat prosperitását elősegítse. Nálunk azonban — írja a nevezett lap — mit látunk? azt, hogy a város az ilyen vállalatot jövedelmi forrásnak tekinti s *összes terheivel ránehezedve* agyon is nyomja azt. Ha pedig a tulajdonos méltányosságot s adókedvezményeket kér, — írja a nevezett lap — akkor úgy tesz a törvényhatóság, mint az egyszeri bankár a kérvényező küldöttség előtt:

„Dobjátok ki ezeket a kérvényező embereket, mert meghasad a szívem!”

A város ezen vállalatotól körülbelül 20,000 forintot szedett évente különböző czimeken. Igy pl. a behozott állatok után szemledijban: 5—5,5 ezer forintot; kövezetvám czimén 6—8000 forintot; fogyasztási adó czimén: 10,000 frtot; sőt még a állami jövedelmi adó évente: 3000 frt is közelgett.

Tény, hogy ilyen terheket egy még busásan jövedelmező vállalat is nehezen bírja meg. De hát ezek csak speciális, helyi jelentőségű okok, melyek egy olyan vállalatnál, hol a város vagy község terhei is kisebbek: eliminálhatók, s így ebből az egy esetből generalizálni nem volna opportunus dolog. Mindenesetre kisebbednek ezen terhek akkor, ha a város törvényszerű követeléseiből engedhet, vagy ha egy kisebb városban áll fönn ilyen vállalat, hol az adóterhek sem ilyen nagyok.

A gyár összeomlásának azonban — tudtommal — más s mélyrehatóbb okai is voltak.

Nagy zavarokat okozott már az első időben az, hogy a megfelelő — azaz finom husos — *serlésfajta beszerzése okozott* nehézségeket. Az ottani vidéken levő anyag elégtelen volt, a más vidékeken levő husos sertésanyag, mivel fajtisztá s ritkább volt, a gyár által engedélyezhető árakhoz képest drága volt s így megfelelő anyag hiányában messze vidékekről (igy Horvátországból is!) kellett az anyagot magas költségek árán beszerezni, vagy pedig *zsírosabb anyaggal is megelégedni*. Ez pedig a finom, el-

beráspolyozott. Simon odaintett: ahol dörgölődik a disznó, ahhoz a fához ni, amikor erre jár.

Tovább-tovább! . . . A bolygó vadász kedvtelése szerint. Csak minél beljebb az erdő szívébe. Csak előre, új hegyre, új völgybe! . . .

A némaság mintha még nagyobb lenne; a levegő hűvös és nyirkos. Itt van nem messzire a *vörös malom*.

A barátom is ide igyekezett. Ugy látszik, mi jöttünk meg előbb. Simon jobban tudja a rövidebb utakat.

A malom látszik már. Halálos csönd van körülötte. Vakolata régen lekopott; vörös téglái föltosan virítanak. Ablakain keresztvas, üveg nincs rajta, bátran tülköl bele a szél. Igazi boszorkánytanya, aminőről a skót regék szólnak.

— Ki a — ki a — ki a — ki a?!

Egy zöld harkály sikogja siránkozva, bosszusan, ijedezve. — Megborzongok tőle. Valóságos boszorkányhangok ezek.

Csak tovább innen, tovább;

Ugy sietek, hogy Simon hosszasan piszseg utánam. „Vigyázzon, ügyeljen, lassabban menjen!” ezt mondja velem.

Most igazán megtorpanok, mint a leselkedő párducz tenné. Ellöttem mozog valami. Lassan megy végig a kiszélesedett uton, be az erdőbe. A vörös malom környékének a disze volt: a nagy bak, lőtávolon kívül.

Amint eltűnt, Simon halkan káromkodott egyet. Vállára dobta a puskáját.

— Most már akár mi is rágyujthatunk, — mondta.

nézniem előbb annyi üres helyet, ahova a lábam hegyét letehetem, aztán félig-meddig ugrásszerű lendüléssel kell odatoppantom halkan.

Szeretném látni, meddig bírná ezt egy balletmester. Én is kidőltem volna már, ha a siker reménye nem izgatna, a végső erőfeszítésig nem buzdítana.

Az ember ilyenkor mindig hallani vél valamit, ami neki kedves. Mozgást az erdőben; — gyöngye moszatolást a völgyben, mintha szarvas vonulna ott el vigyázva. A patak csobogása néha mintha lubiczkolás volna. Mintha valamelyik tóvá öblösödött ponton vaddisznó fürdésének zajára ösmernénk.

A vén vadőr itt van a hátam mögött, tudom, de oly csöndes, oly vigyázó, hogy teljesen egyedül hihetném magamat. Nem hallom szuszogását, lélekzetvételét. Vajjon nem maradt-e el mégis? Visszanézek; bizony ott áll az öreg, alig egy pár lépésnyire tőlem. Tovább megyek s egy vöröses tömegre figyelek, amit az imént őzbaknak néztem. Egy rezesedő cserbokor az; egy beteg csemete, amely a zöld közt érzékesaló vörhenyességet mutatott volt.

Fütyt szól mögöttem: *M = jobbra menj, arra vigyázz!* . . . Az erdei ösvényről, a mesterséges cserkészutról, keskeny vadcsapásra térek, amelyen tul halk mormolás hangzik fel a völgyből. Vagy hatvan lépést teszünk itt, még keservebben, mint eddig, akkor egyszerre szétnyílik tágasodik a bozót s felséges pázsítszalag terül előlünk, le a völgy felé.

Hála Istennek, csak hogy valahára az egész talpamra léphetek! Már szinte remegett a bokám meg a térdem a folytonos erőfeszítéstől. Most

mintha a világ legremekebb selyembársony szőnyegén lépegetnék. Oly kényelmesen, oly nyugodtan haladunk, hogy majdnem a patakig jutunk így. Most a sűrűség szélén megvillan valami, egy az előbbinél is igazibb vörösség. Egy kalandra, tolvajoskodásra indult róka volt. Ugy ugrott a patak medrébe, mintha villám ütötte volna le. Eltűnt.

Nem baj! Ugy sem lett volna szabad most rálőnöm. Nemesebb vad után járunk.

Simon fütyte balra irányult. Arrafelé meg-nőtt már a homály. Dohos, erjedékes szag száll fel a völgyfenékről. Ott az elrejtett zugolyban dágvány van s a jó Isten tudja hogy került bele nád, buján sűrűsödő hajlongó nád.

Csúdalkozva állok meg s hátrafordulok Simonhoz. Odalépeget mellém s szunyogzum-mogásos hangon magyarázza: néha vaddisznó van itt, de most nem érzem a szagát.

Ugy szaglászott körül, akár egy finom orru vizsla. Észrevette, mennyire bámulom. Ez semmisse — mondja — megérezni a disznót, száz lépésnyiről is biztosan megérezem, de a foglyot uram, a foglyot! . . . A tengeritáblában nyáron megmondom az urnak, ha elől-tünk van a fogolyfalka.

Igaz volt-e: sohasem volt alkalmam erről meggyőződni. De vajjon ez a félvad ember. akinek az érkei hasonlíthatatlanul finomab-bak az enyéimnél, miért ne produkálhatott volna valamit, amit az indiánok?

Utunk visszavezetett a vágásból a nagy szálerdőbe. A völgykatlan szélén egy furcsán megdőlt fa állt; oldala sáros volt és homoruan

tartható huskészítmények előállítására alkalmatlan, másrészt pedig finanziaális szempontból hátrányos azért, mert aránylag kevés húst, de sok zsirt ad.

A másik baj már ebből folyt, azaz már ebből a körülményből származott. Így tehát a gyárnak az előirányzott mennyiségén felül zsirkészlete maradt raktáron, melynek értékesítését, vagyis a megfelelő áron való értékesíthetőségét, az 1898—1899. évi alászálló zsirarak és az amerikai zsirnak, margarinnak, müsiroknak konkurrencziája — megnehezítette. Ezáltal pedig a jövedelmi mérleg — hatalmasan lenyomódott.

A vállalat a husteremények elkészítéséhez külföldről hozatott szakértőket s a produkált anyag jóságá ellen nem is volt panasz a külföldön. Budapesten azonban s más kényesebb közönségű városban az anyagot nem találták: *jobbna a prágainál.* — A cseh s morva hentesek ugyanis bejárják az egész országot, bécsi vásáron állandóan tartanak bevásárlót s a legjobb sertésanyagot 2—3 forinttal tudják jobban megfizetni mint a mi magyar hentesek. Megfizethetik — mondják erre a kassai stb. hentesek — azért, mert nagyobb forgalmat csinálnak, de meg azért is, mert a közönség akkor, ha azt hallja, hogy: „*prágai*”, akkor mindjárt 10—15 krajczárral többet fizet érte, mint a magyar készítményért!

A vállalat megkapta az 1890. évi XIII. törvényzikk értelmében a magyar iparnak nyújtható állami kedvezményeket. Ezen kedvezmények azonban csak akkor adatnak, ha a vállalat *kivitelre is dolgozik* és ha be tudja igazolni azt, hogy a kivitelre kerülő gyártmányok értéke, az összes évenként előállított gyártmányok értékének *legalább is felét képezi.*

A vállalat szállította ugyan — a külföldi óriási konkurrenczia dacára is — gyártmányait Németországba, Svájcba, Balkánba, Franciaországba, sőt a párisi kiállítás alkalmával az ottani konzumra is, de a nagy nehézségek mellett ez mindinkább sok akadályokba ütközött, míg a német husvizsgálati törvény rendelkezése, mely szerint vagdalt vagyis elkészített s zárt szelenczékbe csomagolt husnak odavaló behozatala 1900 év október 1-től megtiltatott, már mintegy kegyelemdőfés volt a sok nehézségekkel küzdő vállalatnak.

És végül a legnehezebb a játékban a magyar fogyasztóközönség meghódítása. Ez egy kemény fal, mely ellenáll a legnagyobb hullámvérésnek is. Nemcsak nehéz harcolni a szokás, a divat jelszavai ellen, de nehéz keresztülvinni azt, amit a közönség nagy tömege *át nem érez.* „*Nemzeti iparpártolás, a magyar készítmény fölkarolása*” nehéz a mi közönségünknek, mely nem fogékony a szoros összetartásra, hogy pártolná a magyart, azért mert magyar és a mely közönség sokkal *szegényebb arra, hogy reá számítani lehessen.* A nagyvárosi lakosság gazdagabb része határozottan *közönyös* ilyen eszmék iránt s inkább fizeti a külföldit, mert az egészségének jobb(?) s mert a drágábbat „szereti”.

A közönségnek azon része (hivatalnokok, szegényebb kereskedők, iparosok, munkásosztály jobbja) melynek rétegeiből a magyar iparpártolásra számítani lehetne s ahol a 10—15 kros árkülömbőség sok hivat toborzana (sajnos, de el nem takarható igazság), hogy *újabb időben sokkal kevesebb sonkát s húst fogyaszt,* a társadalmi igények szaporodnak, a városokban a drágaság s megélhetési viszonyok nehezebbek, a költség növekszik, a jövedelem csökken! Ezt pedig a szegénység a gyomrán „spórolja” meg. Itt van tehát a gödör, melyben a szombathelyi gyár is belebukott. Igen, a hus- és sonka-fogyasztás hatalmas megcsökkenésében rejlik az oka annak, hogy nálunk a huskészítő-gyárak egyik a másik után összeomlanak. Összeomlanak pedig nem azért, mert a körülményeik nem jók, vagy drágák, hanem azért, mert a *belfogyasztásunk csökken s kivitelünk fokozatosan szűnik.*

Más államokban a hentesáru-gyárak gyarapszanak, szaporodnak, mert a fő fogyasztóközönség: *a társadalom középosztálya és a nagy munkásosztály* gyarapszik s így jól is eszik.

Nálunk ellenben egyik gyár bukik a másik után. (Medgyesi szalámigyár, budapesti kisebb gyárak, kassai hentesek stb.) Bukik pedig annak dacára, hogy a nyersanyag, *a sertés ára fokozatosan csökken.*

Nem lehet tehát okolni sem egy, sem más körülményt. Sok és mélyreható ok játszik közbe abban, hogy ma nálunk az ilyen vállalkozás, az esetelt viszonyok között, ne virágozzék. Talán jönnek jobb idők is, hiszen így sokáig nem maradhatnak a viszonyok. Alulról keressük tehát a bajt s ha az alap megjavult, úgy lehet majd építeni gyárakat, palotákat s fellegrákat is. Mostanában azonban még szegények vagyunk s a nagy Frigyes-féle tyúk kevés emberfiának fazekában főhet naponta meg.

De talán sötétben látok, avagy értesülesem rosszak?

Megnyugtatásomra megkeresem a husiparosok már többször említett szakközlönyét s a f. évi április 12-iki számban a következőket olvasom:

„A husvét szép ünnepe is elmúlt már, a husiparosokat ez annyival közelebből érinti, mert a hívők a husvét előtti böjt után, föltámadás ünnepén kezdik meg a husevést és mert a husvétii sonka és bárány a szakiparosok üzletmenetében nagy szerepet játszik. Régebben nagyszombaton még hirmondója se maradt a hentesboltban a pirosra füstölt sonkának, mind elkaptokták még a hét elején, még a legszegényebb se maradt sonka nélkül. Ugyanugy volt a báránynyal is, melyet elkaptokták s nagyszombaton délben aranyért sem lehetett kapni egy báránynegyedet. A szentelt sonkának s báránynak senkinek asztaláról sem volt szabad hiányoznia.

Husvét napján hajnalban sorfalat álltak a templomok hajójában s a kik be nem fértek, künn a templom előtt hosszan, nagyon hosszan álltak a patyolat kendővel leterített kosárral, melyben a sonka s bárányzomb volt s várták a papot, ki szentelt vízzel meglocsolta a husvétii elemőziát.

Ma már nagyon alábbszált e szokás s bizony az idén kevés volt a szenteltetők száma. Évről-évre nagyobb a szegénység s a szokás hatalma is gyengül. Ugy a fővárosi mint a vidéki henteseknél alig fogyott el a sonkakészlet és a husvétii bárány is megmaradt. — Szegény a nép s nincs pénze, örül ha egy kis kalácsra telik s valami olesó husra. A sonka drága eledel s a bárány sem kiadós. Hiába, takarékoskodni, nélkülözni kell, mert az életviszonyok megváltoztak. Szentelt sonka és husvétii bárány nélkül ünnepelnek már a magyarok . . .”

Végére értem az aesopusi mesének s mivel a sorok között levő „tanulság” talán sokak előtt nehezebben bukkan elő, így röviden következőket állíthatom tanulságképen elő.

Látjuk tehát, hogy mily nehéz egy ügyes üzleti ügyességgel bevezetett árunak konkurrencziát állítani s azt visszanyomni. Pedig az nem lehetetlen, mutatja körülbelül 15 év óta folyó küzdelem sikere az olasz szaláminál, melyet most már a magyar szalámi nemcsak tőlünk nyomott ki, hanem külföldi piacairól is. A közönség szívesen veszi azt, amely neki 1. jobb, 2. olesőbb. Alkalmazkodnia kell tehát a vállalatnak 1. a közönség ízléséhez, igényeihez az áru *minőségével*, 2. alkalmazkodnia kell a közönség vagyoni viszonyaihoz az áru *pénzbeli értékével.* Azaz jobbat, vagyis legalább is olyan árut kell adni, a milyent a közönség keres és kedvel, azután olesóbban kell adni az árut, hogy *prozelitákat* = új hívőket nyerjünk meg készítményeinknek, nemcsak a régiéket. Hogy ehhez nagyon ügyes kereskedelmi érzék, nagyon ügyes kínálat kell — az magától értődik.

Nem szabad költségesen építkezni s

drága fölszereléssel növelni az üzemköltséget, mert ekkor nehezebb a jövedelmet kicikarni. Nagy forgatókével kell ilyen vállalkozásba belemenni, hogy 2—3 eredménytelen üzleti évet — kibőjtölmi lehessen.

Gondoskodni kell *megfelelő* nyersanyag mindenkor biztos beszerezhetőségéről. Az nem ok, hogy valamely vidéken — husos sertésfajta nincsen, arra nem ok, hogy ott egy ily vállalat ne létesüljön. Ha a vállalat a gazdákkal szerződik, minden modern gazda kész arra, hogy a husos sertésanyag tenyésztésére menjen át, ha elkészített anyagát biztosan értékesítheti.

Nagyon fontos az is, hogy az ily vállalat *hol* létesüljön. Utóvégre is vannak már törvényhatóságok, hol az ily vállalatnak a legmesszebbmenő kedvezményeket adják meg. S ez már maga egy nagy emeltyű a virágására nézve. Végül azt is láthatjuk, hogy mily fontos az ily vállalatnál az *erők egyesítése* akár szövöttezés, akár részvénytársági uton. Az az ismételve csak azt hangsúlyozhatom, amit „A sertés Magyarországban” cz. könyvem 264. stb. lapjain kiemeltem, hogy a gazdák társuljanak a szakemberekkel, a hentesel s azokkal, kiket a természet már születésüknél megáldott *éles üzleti szellemmel.*

Különben is arra a meggyőződésre jutok, hogy mindaz, amit könyvemben ez év elején ebben a kérdésben mondtam, pontról-pontra helyesnek, sőt a szombathelyi vállalat története által is mintegy beigazoltnak bizonyult.

Dorner Béla.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Kovács Béla.

Gondozzuk helyesen vemhes állatainkat.

A vemhesség állapotában sokkalta több esélynek vannak kitéve háziállataink mint mások s ugy használatuk mint takarmányozásuk és ápolásuknál bizonyos elővigyázattal kell eljárunk, hogy elkerülhessük az oly gyakran előforduló s gazdaságilag annyira káros elvetélést. S bár az okok, amelyek háziállatainknál időelőtti méhgöresöket, illetve a magzat elhalását eredményezik s így elvetélést okoznak, eléggé ösmeretesek, mégis czélszerűnek véljük ez ösmeretek felfrissítése czéljából az elvetelés okainak fontosabbjaival ez alkalommal behatóbban foglalkozni.

Az elvetelés vagy a magzat elhalásának vagy a méh rendkívüli izgatottságának s időn kívüli görcsös összehuzódásának eredménye. Leggyakoribb az elvetelés a teheneknél, azután következnek a juhok, kanczák s legtrikábban vetélnek el a sertések. Teheneknél rendszeren a vemhesség 6—8-ik hónapjában, juhoknál a 4-ik, kanczákánál a 8—10-ik hónapban szokott beállani az elvetelés, de máskor is bármikor felléphet. Miként a legtöbb betegség föllépéséhez az okozaton kívül hajlamosság is szükséges, ugy az elvetelésre is egyes állatok vagy állatcsoportok nagyobb hajlamossággal bírnak, mint mások s e hajlamosság a szervezet gyengeségében található fel, amely gyengeség következménye, hogy igen csekély ok behatására is beállhat az elvetelés. Ennek megakadályozása, elkerülése czéljából tehát szükséges egyrészt a szervezetet erősíteni, edzeni, másrészt a közvetlenül károsan ható okokat távol-tartani.

A legkárosabban ható tényező nemcsak az elvetelés, de mindenféle betegség fellépése szempontjából az állandó és folytonos istállózás, különösen az esetben, ha a növendékállatok is állandóan istállóztatnak, avagy csak keveset mozognak. A természet maga is a szabadbani tartózkodásra, folytonos mozgásra rendelte az állatokat s meg kell hogy bosszulja magát, ha ezen természeti rend és törvénybe tulerőszakos kezekkel belenyúlunk. A folytonos

üzemköltsége
védelmet ki
ilyen vállalat
eredménytelen

nyersanyag
Az nem ok,
os sertésfajta
gy ily vállalat
szdákval szer-
sz arra, hogy
e menjen át,
tésestheti.

az ily vállalat
már törvény-
legmesszebb-
eg. S ez már
gására nézve,
fontos az ily
szövetkezés,
smételve csak
értés Magyar-
b. lapjain ki-
anak a szak-
kkal, kiket a
gáldott és

ódésre jutok,
ez év elején
ontról-pontra
lat története
nyult.

erner Béla.

ÉS.

emhes

okkaltá több
mint más-
nyozásuk és
kell eljár-
nyakran elő-
ros elveté-
állatainknál
magzat el-
et okoznak,
inek véljük
az elveté-
lommal be-

lhalásának
nak s időn
eredménye.
nél, azután
egritkában
rendesen
juhoknál a
an szokott
s bármikor
förlépésé-
is szüksé-
latok vagy
gal birnak,
szervezet
gyengeség
ok behatá-
megakadá-
szükséges
zeni, más-
okat távol-

nemcsak
förlépése
os istálló-
növendék-
vagy csak
maga is a
mozgásra
bösszulja
törvénybe
folytonos

állás petyhüdté, lazává teszi az állati test szöveteit, elvesztik azok rugékonyságukat, másrészt pedig az istállónak többnyire fülledt és meleg levegője károsan hat az egész szervezetre, renyhévé válik a tüdő, hiányossá a vérképződés, tulfínomodik s elveszi ellentállóképességét a bős ennek következtében az egész szervezet különösen pedig az anyaméh, melynek oly nagy szüksége van a rugalmasságra, betegségekkel szemben kevésbé ellentállóbbá válik. Ezen bajt elkerülendő tehát a növendékállatokat, a legzordonabb időt kivéve, folytonosan a szabadban kell tartani s a tehenészetektől nem szabad a nyári legeltetést elvonni. Gondoskodni kell azután okvetlenül arról is, hogy az istállók világosak, szellősek legyenek, főleg pedig arról, hogy tulságosan fel ne melegedjenek.

Különösen gyakori teheneknél az elvetelés tulnedves vagy takarmányszűk években az őszi hónapokban, a midőn a nagyon vizdus takarmány fogyasztása folytán, vagy a tartós koplalás miatt vérképződési zavarok állhatnak be. Ilyen alkalomkor — Becker feljegyzései szerint — Mecklenburg déli részén, ahol igen sok vizes és savanyu legelő van, a gazdák 4—5 gramm vasglicizot etetnek naponta teheneikkel, melynek hatását igen dicsérik. E vidken ugyanis némely évben a szarvasmarhák között a nem ragályos elvetelés valóságos járványszerűen fordul elő, tisztán csak a legelők és kaszálók tulnedvessége miatt. Ez utóbb említett körülmény természetesen már mint közvetlen ok szerepel, e melyek különben is leggyakrabban a takarmányozás terén találhatók fel.

Gyakori oka az elvetelésnek, hogy az állatok nagy időközökben, nagy teriméjű, nagy tömegű takarmánnyal lesznek etelve. Ha egyik etetéstől a másikig az állatok nagyon megéhezenek, igen mohón fogyasztják az elébük adott nagytömegű s talán nehezen is emészthető takarmányt, melylyel a gyomor egészen megtelvé, még az esetben is nyomást gyakorol az anyaméhre s az ebben lévő magzatra, ha gázképződés nem áll be. Különösen akkor azonban, ha a takarmány nehezebben emészthető, kisebb-nagyobb foku gázképződés is állhat be, mely a magzatra gyakorolt nyomást csak még inkább fokozza s ennek könnyen a magzat elhalása s elvetelése lehet a következménye. Ha tehát kénytelenek vagyunk vemhes állatainkkal nagy teriméjű s talán nehezen emészthető takarmányokat etetni, tessünk inkább négyszer vagy ötször naponta, miáltal nem egy izben fogjuk elejét venni az elvetelésnek. Olyan takarmányokat pedig, melyek könnyen felfuvódást okoznak, vemhes állatainkkal egyáltalán ne etessünk. Mindennemű felfuvódás ugyanis a rekeszizmot előre nyomja, a tüdőt kisebb térre szorítja s így légzési nehézséget, fuladozást hoz létre, amely körülmény élenyhiány miatt könnyen — sőt többnyire a magzat elhalását s elvetelést vonja maga után. Ez az eset nemcsak felfuvódásnál, avagy kólikánál, de akkor is beállhat, ha a vemhesség utolsó stádiumában a lovak tartós gyors mozgásra kényszerítettek, avagy egyéb vemhes állatok megkergettetnek.

Átmenetnélküli takarmánycsere avagy hasajtó hatású takarmányneműeknek nagyobb mennyiségbeni etetése a vemhesség zavartalan lefolyása érdekében szintén kerülendő. Mindennemű megromlott, penészes, dohos, avagy különösen olyan takarmány, amely anyarozst tartalmaz, a méh göresös összehúzódását s elvetelést okozhat. Gyakori oka az elvetelésnek a korpá etetése, mert kereskedésekben, üzletben ritkán kapni teljesen tiszta korpát, amennyiben a malmok a rosta alját, az ocsut is többnyire közibe örlik a korpának, melyben a legtöbb esetben kisebb-nagyobb mennyiségű anyarozs is található. Nem egyszer okozott már a korpá járványszerűnek látszó elvetelést, anélkül, hogy a tulajdonos gyanította volna a baj tulajdonképeni okát. Az ocsu feletetése — természetesen — még a korpánál is veszedelmesebb e tekintetben, ez tehát, úgy nem különben a piszkos korpá csakis ökrökkel

etetendő fel. Nem czélszerű továbbá vemhes állatokkal frissen gipszszett löherét, penészes szénát, nedves helyen tartott olajpogácsát és semminemű olyan takarmányt feletetni, amely bármiképen megromlott. A nagyobb mennyiségben feletetett melasszé is okozhat elvetelést, mert tulmagas káli- és nátrontartalmánál fogva a szív működésére nagyon is lassítólag hat.

Szóval a takarmányozás terén is száz és egy oka lehet az elvetelésnek, a miből kifolyólag előforduló esetek alkalmával keressük az okot a takarmányban is s nagyon czélszerű ilyen esetekben az eddigi takarmányok etetésével — legalább egy időre — teljesen felhagyni s azok helyett más takarmányféléket etetni.

Igen fontos szerepet játszik e betegség előidézésénél a hirtelen hőmérsékleti változás is, érje az állatot akár kívülről, akár belülről. Elvetelést okozhat mindennemű meghülés. Előfordulhat ez különösen most őszzel, amidőn az istálló még meleg, ellenben az ajtóból hideg léghuzam érheti különösen azon állatokat, melyek az ajtó közelében állanak. Gyakoribb azonban a belsőleg való meghülés, midőn az állatok tulhideg vizet isznak, fagyott vagy nagyon hideg répát esznek. A hirtelen lehülés ugyanis az anyaméh összehúzódását eredményezi, amely körülmény ugyan ritkán okozhatna egymagában elvetelést, de gyakrabban okoz azért, mert a véredények, nevezetesen pedig a méh véredényeinek összehúzódását eredményezi s maga után vonja a magzat megfűladását. Ugyanezért késő őszzel, ha már a dér leesett, a vemhes állatokat vagy teljesen be kell vonni a legelőről, vagy csak délfelé czélszerű a legelőre kihajtani, ha a levegő már felmelegedett.

Hogy mindennemű erőművi sértés, ütés, verés, ajtók közé való beszorulás szintén elvetelést okozhat, az eléggé köztudomású dolog, sőt tudva van az is, hogy a tömeges elvetelés egy ragályozó anyag által okozatik, bár sokkaltá ritkábban, mint ahogy a baj ragályossága konstataitatik, mert nagyon sokszor — mikért fentebb hangsúlyoztam — takarmányozási okok is hozhatnak létre járványszerű, ragályosnak tetsző elvetelést.

Horváth L.

BAROMFITENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Hreblay Emil.

A ludak és kacsák mesterséges költetése.

A lud- és kacatojások mesterséges, gép segítségével való kiköltetése sokkal inkább ajánlható, mint a tjuk- és pulykatojásoké.

Tudjuk jól, hogy mily bajos a kikelt kis csibéket, pulykafiókákat anya nélkül felnevelni. Mostoha kotló, kappan vagy mesterséges gépanya, az mind nem pótolhatja a jó kotlót, mely ha csakugyan jó, fel is nevel minden csibét.

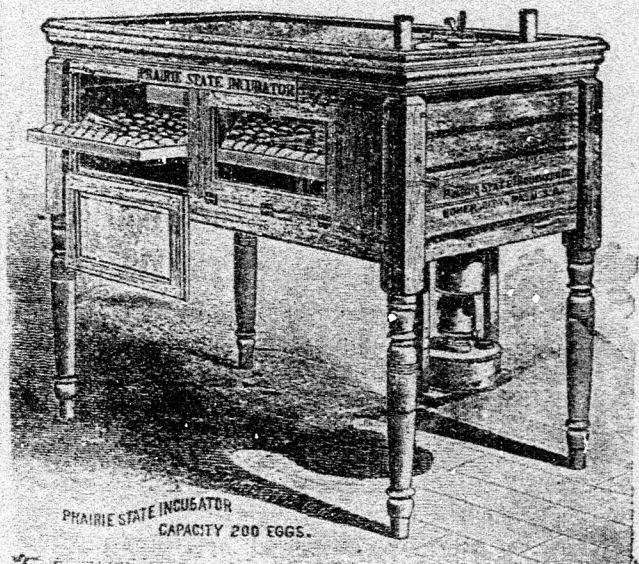
Másként áll a dolog a kacsa- és ludfarmot, melyek ma léteznek, virágzásban vannak és aranyakat jövedelmeznek a tulajdonosoknak.

A lud- és kacatojások elültetésével ott, ahol csupán házi használatra tenyésztene, a fölsőlegként maradtak piacra vitetnek, nem szokott baj lenni, mert kotló mindig akad, de oly helyeken, ahol a lud- és kacsatenyésztés üzletszerűen kezeltetik, ott bizony kotlóban mindig volt, van és lesz hiány. Áldás tehát a költőgép, mely rendelkezésre áll akkor, amidőn szükséges.

A kacsa- és ludtojások költetésére a legjobb szerkezetű amerikai költőgépet, a „Prairie State” nevűt (228. ábra) ajánlom, mely a gödöllői m. kir. baromfitenyésztő telep és munkásképző

iskolánál is használatban van s teljesen kifogástalanul működik. Rendkívül tartós, olcsó gép.

Szerkezete kitűnő anyagból, csinos, díszes kivitelben készül. Kettős falazata és kettős üvegajtója van, úgy, hogy a külső légváltozás hatásától jól van védve. A hőmérséklet foka a hőmérőn látható anélkül, hogy az ajtót kinyitnók. Összes vasrészei galvanizáltak. A szabályozó rézből készült. A tojások nincsenek egymás fölött és így sokkal jobb, mint azon készülékek, melyeknél két tálcza tojás egymás fölé van helyezve,

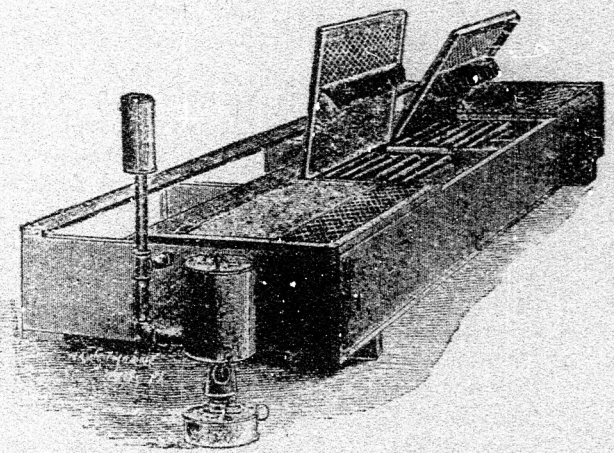

228. ábra. „Prairie State” költő-gép.

amikor vagy a felső sor kap tulmeletet, vagy az alsó keveset, ami mindkét esetben káros hatással van. Ha pedig a tálczákat cserélgetjük, biztosan sikertelen lesz a költés. Nem segít ezen a hibán a kifogásolt gépeknél alkalmazott lámpa, mely a meleget alólról szolgáltatja, mert szükséges, hogy a tojás alól fekvő oldala aránylag kisebb hőfokban maradjon, mint a felső, mert csak így kaphatunk egészséges és erős kis baromfiakat. A most ismertetett költőgépben a tojás a meleget a lámpa ügyes elhelyezése által felülről kapja.

A melegség alkalmazása. A lámpa melege a kéményen át a felső csöves szerkezet egyik oldalán belépve a szekrény minden részét egyenletesen bejárva, alulról két kis kéményen át lesz kivezetve, ami egyedül felel meg a kotló melegítésének utánzására.

A melegség szabályozása a szabadalmazott „Prairie State Regulator” által történik,

229. ábra. „Prairie State” rekeszes nevelő-gépe.

mely rendkívüli érzékenysége dacára sincs romlásnak kitéve, sem a nedvesség, sem bármely hirtelen légváltozás nincs ártalmára. Az egész áll thermostatból, szelepemélyükből és összekötő rudból.

Sem óra, sem villamos szerkezettel nincs összeköttetésben, sem csont vagy gummi alkatrésze sincs ennél fogva működése teljesen biztos és igen tartós.

A szabályozó e készülék egyik rövidebb oldalán, a tojások magasságában van elhe-

lyezve és tényleges működése abban áll, hogy a lámpa csövét egyszerűen eltakarja, vagy nyitja, annélkül, hogy ezáltal a lámpa égését befolyásolná, vagy füstöltené azt. Kipróbáltatott, hogy oly helyiségben, ahol reggel fagy-pont volt és délben 30 fokra emelkedett a hőmérő, a készülék belső hőmérséklete $\frac{1}{4}$ fokot sem változott. Ez oly előnye a gépnek, melyet a gyakorlati baromfitenyésztő azonnal meg tud becsülni. A szükséges meleg fokát megállapítva, biztosak lehetünk abban, hogy az nem fog változni.

Szellőzés. Hogy tiszta levegőt kaphasson a költő-gépbe rakott tojás, amely feltétlenül szükséges is, a lámpa úgy van szerkesztve, hogy a lámpaüveget egy dupla kémény veszi körül, melyen át a levegő a gépbe bejuthat. Különbözőn a kifelé hatoló levegő kéményét is lehet szabályozni.

Nedvesség. A jó költőgép helyes működésénél a harmadik tényező a nedvesség, mely rendkívül fontos. E költőgépnek ez oly egyszerűen idézhető elő, mint a hogy ezen gépnél biztosak lehetünk arról, hogy a legnedvesebb helyiségben is a tojások szárazak maradnak.

Ennélfogva ezen gépek egyesítik a három fő tényezőt, tudniillik az egyenlő meleget, a tiszta és elegendően vízzel telített levegőt és a pontosan működő önszabályozást.

E gépekre bátran mondhatjuk, hogy az eddig ismertek között a legjobbak, mert szabályozójuk oly tökéletes, hogy még a legforróbb nyári napon is van a gépben megfelelő légáramlat. A tálcák, melyeknek egyik oldalán részben hiányzik a ráma, úgy vannak elhelyezve, hogy a kikelt baromfiak alájuk esve, ott maradhatnak a kivételgel anélkül, hogy a kelő tojásokban a kis állatkákat zavarnák. A melegítő lámpa egyszersmind tojásvizsgáló is. Petróleum helyett használhatunk légszeszt. A gépben tyuk-, pulyka-, lud-és kacatojások is kelthetők. E gép ára:

0. számú	50 darab tojás részére	150 korona.
1.	100 " " "	200 " "
2.	200 " " "	320 " "
3.	300 " " "	440 " "
4.	400 " " "	560 " "

A költőgépnek kiegészítő részét képezi a „Prairie State” rekeszes nevelőgépe, mely felső melegítésre meleg vízfűtéssel van berendezve.

Ezen nevelőgép nagyobb tenyésztő telepek részére van készítve, ahol a lehető legjobban egyesíti magában a nagyobb nevelő telepeken igényelt nevelőanya tulajdonságait.

A 229. ábra a szerkezetet és a fűtés módját könnyen érthetővé teszi. A készülék egyszerű, könnyen kezelhető, könnyen tisztítható és hordozása sem igényel nagy erőt. Feneke könnyen mélyíthető, vagy emelhető. A fűtés berendezése teljesen azon szerkezetű, mint a költőgépeknél. Épen ez teszi ezen gépet oly használhatóvá. Esetleges javítások házilag is könnyen végezhetők. A csővezeték oly jó, hogy egy emberöltőn át is kitart. A készüléket egészen felszerelten szállítják, úgy, hogy azt csak fel kell állítani. Rendkívül előnye, hogy 1 napos korától 10 hetes koráig benne lehetnek a kikelt baromfiak, ki lévén zárva, hogy a túlmeleg által szenvednének, mert a gép oldalán levő keskeny nyíláson szabadon ki- és bejárhatnak. Különbözőn ezen készülékben a különböző koru baromfiak egyszere is elhelyezhetők, mert azáltal, hogy a gép feneke tetszés szerint állítható, vagy a kisebbeknek följebb és élvezik a nagyobb meleget, vagy a nagyobbak lejjebb szorúlnak és megvannak kímélve a nagy hősegtől. Ára e gépnek:

1. számú	100 darab baromfira	126 korona
2.	200 " " "	171 " "
3.	300 " " "	216 " "
4.	400 " " "	261 " "

E gép *Gittner és Rausch* Budapest, Andrassy-ut 8. sz. cégnél szerezhető be.

A költőgépbe ép oly gondos kiválasztás által összegyűjtött tojásokat kell helyezni, mint ha azokat kottló alá rakni óhajtának. A gépben

a tojásokat hetenként egyszer langyos vízzel meg kell permetezni s minden másnap megforgatni. Hogy a forgatást szabályszerűen tethessük, a tojásokat a gépbe való helyezésük kék irónnal meg kell jegyezni hosszukás egyenes vonallal, mely vonal azután az egyik forgatásnál alulra kerülve, a másik forgatásnál pedig felülre kerül, azaz fent látható.

A kikelt apró libákat és kacákat az első nap, ha van mesterséges anyánk, abba teszszük be s 37° C. meleget tartunk benne. Másnap kaphatnak enni a kicsinyek s ugyanoly bánásmódban részesülnek, miként azt már azok nevelésénél elmondottam.

A mesterséges keltetésnél és nevelésnél főként két tényezőre kell igen vigyázni. Első hogy a kis baromfiak meg ne hüljenek, második, hogy túl ne etessük azokat, mert emésztő szervük hamar hurutos lesz s az állatok dacára annak, hogy sokat esznek, nem fejlődnek, de összezsugorodnak s előregszenek, végre elpusztulnak.

Az első keltét betartására az amerikai és angol tenyésztők, kiknek a lud- és kacatenyésztés igen jövedelmező foglalkozást nyújt, költő- és nevelő-helyiségeiket akkép rendezik be, hogy azok nagyméretű ablakain keresztül elegendő világosság és napfény hatolhat be, nemkülönbözőn fűtőkészülékkel vannak ellátva, de gondoskodva van egyúttal arról is, hogy légvonat ne legyen s a szél ne hatolhasson oda.

Ami pedig a másik dolgot illeti, a ludakat és kacákat hőven takarmányozzák, de rendszeresen, s azáltal azt érik el, hogy azok 10 hetes korban már eladhatók. Természetes dolog, hogy minél hamarabb kerülnek a baromfiak a piacra, annál jobban lehet azokat értékesíteni.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdés.

486. kérdés. Sziveskedjék a kérdések rovatában vidékünkre — hol félünk, hogy a korán bekövetkező dér a fejlődésében visszamaradt kukoriczát tönkretesz — felette fontos alábbi kérdéseket közzétenni.

Siettet-e a kukoricza beérédését és mennyivel az, ha a szarát a cső felett levágjuk, nem befolyásolja-e ez hátrányosan a szem fejlődését és mily időben, illetőleg a teljes beérédést megelőzőleg hány héttel czélszerű a levágást eszközölni?

487. kérdés. Kérjük b. lapjában a következő kérdésre választ adni: I. Ajánlatos-e porüszögös (ugynevezett szurkos) buzát vetőmagul felhasználni azaz elvetni, ha jól lesz páczolva? II. Hol kapható kopasz buza tiszta, nem szálkával kevert minőségben?

488. kérdés. Póstán küldöttem mintát vörös heremagból. Kérem tudatni, hogy miféle idegen mag az, mely a vörösheremag közt látható. Umrath-féle rostával öt-hatszori rostálás után sem voltam képes ettől az idegen magtól kitisztítani; a minta, amelyet beküldtem, ez az alja a rostálás után. Kérem velem tudatni, hogy miféle mag az, azt hiszem: *utifümag* és hogyan lehetne azt a vörös heremagból kiválasztani?

489. kérdés. Gazdaságunk, amelyben mintegy 35 k. hold szántó föld van, jelenleg bérlő kezében van olyan feltétel alatt, hogy a bérlő köteles évenként a szántóföldből 8 kat. holdat fekete ugarnak meghagyni. Azonban a bérlő ebbeli kötelezettségének eleget nem tett, miután semminemű ugart nem hagyott. Kérem tehát, hogy milyen és mennyi kártérítést követelhetek én holdankint és micsoda számitási alapot vegyek, hogy a törvény is megokolva lássa, mert megjegyzem azt, hogy a szerződésben e pontra vonatkozólag nincs az kitéve, hogy a gazda a bérlőtől e pont be nem tartá-

sáért mennyit követelhet, csupán csak annyi, hogy a bérlő vagyonával felelős az esetleges károkért.

Bátorkodom megjegyezni azt, hogy a mintegy 35 k. hold szántóföldből el volt vetve 2 k. hold zabosbükönnyel, 3 k. hold répával, 3 k. hold zabbal, 1 k. hold árpával, 2 k. hold tengerivel, 4 k. hold lóherével s mintegy 20 k. hold buzával.

Tisztelettel kérem továbbá a tek. szerkesztőséget, hogy mennyit követelhetek egy k. hold rét feltöréseért, miután azt sem lett volna szabad neki a szerződés értelmében feltörni és bevetni (csalamádéval).

490. kérdés. Nagyobb mennyiségű a szőlő permetezéshez rendelt *bordói porom*, valamint *rézkénporom* megmaradt. Kérnék szives utbagazítást arra nézve, hogy ezen porokat használhatnám-e a buza páczolásához és ha igen, mily módon?

491. kérdés. Ajánlatos-e szurkos, azaz porüszögös buzát vetőmag gyanánt használni vagyis elvetni? Nem lesz a termény ily mag után szintén porüszögös?

492. kérdés. A beküldött köles tavaly július hóban feltört gyepföldben — ősszel vetett rozsos büköny után — termett. Az egész táblán majdnem minden tö ennyire meg van rágva. Védekezni nem akarok ellene, mert már késő, azonban szeretném tudni, hogy a büttyörágások mely rovar kártételei és hogy e rovar mely veteményekben tesz ily nagymérvű kárt azért, mert utóveteményét e szerint állapítanám meg. Tönkre tenné-e e rovar a mély szántás? Kérem a kérdésekre a *Köztelek* felelet rovatában engem informálni.

493. kérdés. Egy buzamintát mellékelek kérem meghatározatni, vajjon miféle betegségben szenved ez? Az uradalomban, melyben mint gazdatiszt működök, egy 25 holdas tábláról a termésnek valami 10%-a ilyen.

494. kérdés. Parti földeim egyes tábláin két év óta kisebb-nagyobb ligetenként a *csorbóka* erősen hatalmat vesz, úgy hogy ott, ahol ez terem, semmi más vetett növény nem diszlik és körülötte is mindenféle vetett növény kivész. Nagyön kérem a Feleletek rovatában, ha sziveskednének tanácsot adni, hogy miként kell alaposan ezen kártékony növény ellen védekezni, nehogy esetleg jövőre még jobban terjedjen.

495. kérdés. Gazdaságomban, valamint a környéken is, tömérdek üszök van, miért is a buza a legnagyobb óvatosság mellett is bajszos lett. Kérdésem az volna, hogy ilyen buzát, el lehetne-e vetni s ha igen, milyen páczlevet kell az ojtás előtt készíteni, hogy az üszökspórát megölje?

Felelet.

A kukoricza szárvégeinek levágása. (Felelet a 486. sz. kérdésre.) Ha a kukoricza szarát a felső cső felett levágjuk, ezzel a szarát 3—5 levéltől fosztottuk meg. Addig míg a levelek zöldék, s az időjárás kedvező, a levelek tápanyagokat dolgoznak fel, amelyek, ha már a kukoricza szára nem növekszik: kizárólag a cső továbbfejlesztésére fordítanak. Ha tehát mi a kukoricza szarát 3—5 zöld levéltől megfosztottuk, akkor ezzel a cső kifejlődésének ártottunk.

Ha akkor fejessük le a kukoricza szarát, ha ezen már legfeljebb a felső két levél zöld, ekkor már kevesebbet ártunk a növénynek, de valamit ártunk még akkor is.

Növényfiziológiai szempontból a kukoricza szarának lefejezését az u. n. „*lebugázást*” nem igen lehet indokolni, ha az akkor végeztetik, mikor a növény egyes részei még zöldék. Nem indokolható ez azért, mert az egyéves növényeknél a fejlődés vége felé a feldolgozott tápanyagok vándorlása kizárólag a magvak felé

an csak annyi,
s az esetleges

azt, hogy a
el volt vetve
k. hold répával,
ával, 2 k. hold
s mintegy 20

bá a tek. szer-
követelhetek egy
an azt sem lett
értelmében fel-
V. S.

nyiségű a szőlő
borom, valamint
ék szives utba-
n porokat hasz-
hoz és ha igen,
A. B.

szurkos, azaz
yanánt használni
termény ily mag
B. F.

ött köles tavaly
dben — őszszel
ermett. Az egész
nyire meg van
ellene, mert már
hogy a bütök-
és hogy e rovar
nagy mérvű kárt
szerint állapítá-
rovart a mély
re a Köztelek
áltni.

T. S.
mintát mellékelek
on miféle be-
adalomban, mely-
egy 25 holdas
0%-a ilyen.

P. E.
en egyes táblán
retenként a csor-
y hogy ott, ahol
övény nem disz-
e vetett növény
eleték rovatában,
ini, hogy miként
y növény ellen
őre még jobban

K. L.
ban, valamint a
van, miért is a
mellett is baj-
hogy ilyen búzát,
milyen páczevet
hogy az üszök-
R. J. T.

k levágása. (Fe-
kukoricza szárát
el a szárát 3—5
míg a levelek
a levelek táp-
nyék, ha már a
zik: kizárólag a
atnak. Ha tehát
öld levéltől meg-
ő kifejlődésének

kukoricza szárát,
s két levél zöld,
a növénynek, de

ntből a kukoricza
„lebugázást” nem
akkor végeztetik,
még zöldek. Nem
z egyéves növé-
feldolgozat táp-
a magvak felé

irányul. Tehát addig, míg a növény teljesen el
nem szárad, e vándorlás, mi a magvakat
gyarapítja, meg nem szűnik.

A gyakorlatban azonban a kései kukoricza-
fajtákat rendszeren le szokták bugázni. Ezt két
indokból teszik; 1-ször, hogy a kukoriczaszár
végét még zölden vagy csak kissé fonnyadtan
feleltethessék; 2-ször, hogy az érést sietessék.

Ha a lebugázásnál a száron még zöld
levelek vannak, ezzel, mint említettem, kisebb-
nagyobb vesztés ér a csövet. Csakhogy ezzel
szemben, — különösen a magasszárú, erős-
lombu fajtáknál — a csövek előbb és jobban
kiszáradnak. Azt hiszem elsősorban azért, mert
a lebugázott kukoricza csöveit most már jobban
érheti a nap és jobban átjárhatja a levegő.
De lehet, hogy azért is, mert a zöld levelei-
től megfosztott növény vízfelvétele hamarabb
lankad el, mint a meg nem sértett növényé, s
az siet tenyésztését befejezni.

Korán lebugázni a növényt semmiesetre
sem szabad, mert ezzel jelentékeny kár, a
szemek töpedsége járhatna. Lebugázni csak
akkor szabad a kukoriczát, ha a felső cső
melletti levél már elszáradt, s ha a csövön a
szemek már keményednek.

Ha a lebugázással a gazda nem óhajt
jó takarmányra is szert tenni, akkor meg kell
gondolnia, hogy a lebugázás meglehetősen
költséges munka, amelyivel szemben csakis
akkor ér el megfelelő előnyt, — a jobb kiszá-
radást — ha a kukoricza érése csakugyan
megkésett, s ha nagylombu, pl. magyar
kukoriczáról van szó.

Nemcsak gazdák, hanem más kísérletező
szakferfiak véleménye is a lebugázás hasznát
illetőleg nagyon eltérő.

Mezey Gyula.

**Porüszkös buza; csupaszbuzza beszer-
zése.** (Felelet a 487. sz. kérdésre.) Ha a por-
üszkös búzát jól páczolja, úgy bátran elvet-
heti, mert a pác a magvakhoz tapadó összes
spórákat tönkreteszti s így életképes üszögspóra
nem jut a maggal a földbe. Azonban a leg-
helyesebben alkalmazott pácolás sem védi
meg teljesen a búzát a porüszögtől, mert a
porüszög spóráit még az aratás előtt, vagy
aratás közben szerte hordja a szél s rájutnak
ezek a különböző földekre s ezek talaját inficiál-
ják. Inficiálhatók továbbá a földek az olyan
trágyával, amelyben a porüszkös alomszalma van.

Ami a csupaszbuzza beszerzési forrását
illeti, eziránt forduljon a kérdésttevő a m. kir.
növénytermelési kísérleti állomáshoz M.-Óvárra,
a honnét díjtalanul utbaigazítják. De írja meg,
hogy miféle csupaszbuzát óhajt beszerezni,
mert csupaszbuzza — éppugy mint szakállas
buzza — nagyon sokféle van.

Valószínűnek tartom, hogy a kérdésttevő
a Dunántul termelt csupaszbuzzával, melyet mint
a rozsdának ellentálló búzát dicsérnek, óhajt
kísérletezni.

M. Gy.

Gyom a vöröshermagban. (Felelet a
488. sz. kérdésre.) O. L. vöröshermag rosta-
aljat küldött be, amelynek tulnyomó részét ép
és egészséges vöröshermag képezi. A vörös-
hermagon kívül igen sok úgy 2 $\frac{1}{2}$ mm. hosszú,
keskeny, barnaszínű, fényes, az egyik oldalon
vályumódra kivájt, a másik oldalon domboru
magvakat találni a rostaaljban. Ezek a barna-
színű magvak egy igen közönséges gyom, a
keskenylevelű utifű (Plantago lanceolata) magjai.

O. L. azt írja, hogy e gyomot ötször-
hatszori rostálás után sem volt képes a here-
magból kitisztítani, pedig a küldött rostaalj
már tulnyomólag hermagból áll. Ez a körü-
mény arra val, hogy a nagyobb hermagvak
között maradnak a nagyobb utifűmagvak, mikor
pedig a kisebb utifűmagvak kirostáltatnak, ezek-
kel együtt a rostaaljba kerülnek az utifűmag-
vak is.

A közönséges hererostákkal csakugyan ki
nem választható az utifűmag a vörösherből,
miért is nem igen kerül forgalomba olyan vörös-
hermag, amelyben több vagy kevesebb utifű-
mag ne volna.

Angliában azonban gyártatnak olyan rost-
tá, amelyek speciálisan arra a czélra szer-
kesztettek, hogy az utifűmagvakat a heremag-
vakból kitisztítsák. Csakhogy e rosták drágák.
Ha ezen utifűrosták iránt érdeklődik a kérde-
zősködő, úgy forduljonközvetlen a m. kir. gép-
kísérleti állomáshoz M.-Óvárra, a honnét úgy
az enemű rosták szerkezetei és árai, valamint
azok beszerzési forrásai iránt díjtalanul kap-
kellő felvilágosítást.

Habár, mint említettem, az utifűmag a
lóheremagból csak speciálisan e czélra szer-
kesztett rostákkal választható ki, könnyen megy
e kiválasztás akkor, ha az utifűmagvakra már
a lóheremag cséplésénél gondolunk. Ugyanis a ló-
heremagvak még benn maradnak a gubóban
— az utifűmagvak már kiperegnek tokjaikból.
Mivel a lebugázásnál szétvált egyes, a magot
magukba záró elszáradt herevirágok jóval na-
gyobbak a kipergett utifűmagvaknál, ez utó-
biak könnyen kirostálhatók.

M. Gy.

Fekete ugar és feltört rét kárptólása.
(Felelet a 489. kérdésre.) A haszonbéri szerző-
désekben a fekete ugar be nem tartása ese-
tére a kikötött pénz bírság kat. holdanként
30—50 korona közt szokott váltakozni, amely
kikötésnél alapul az szolgál, hogy a fekete ugar
a talajerőre kímélőleg hat, de hogy ez a hatás
tényleg mennyit ér pénzben kifejezve, pontosan
meg nem állapítható és épen ezen okból ok-
vetlenül szükséges, hogy a pénz bírság előzete-
sen szerződésileg megállapíttassék.

Mint hogy ez a fenforgó esetben nem tör-
tént, a fekete ugar bevetéséből eredő kár mér-
vének megállapításánál alapul egyrészt azon
haszon szolgálhat, amelyet a bérlő az ugar
bevetése folytán jogtalanul élvezett s amely
abból áll, hogy a fekete ugarnak hagyandó
területből 2 holdat zabosbükönnyel, 4 holdat
lőherrel és 4 holdat tengerivel vetett el; az
ezen növények után nyert termények értékeiből
levonva azok termelési költségét, megkapjuk a
jogtalanul élvezett hasznot, amelyet azonban
mértányosan csak az ottani viszonyok kellő
figyelembevételével lehet megállapítani. Más-
részt tekintetbe veendő, hogy azon esetre, ha
a bérlő a fentemlített 8 holdat fekete ugarnak
hagyta volna, a bérlő utódja ezen területről
bizonyára nagyobb gabonatermést nyert volna,
mint aminőt most nyerni fog és ez a külön-
bözlet kifejezi az ugar be nem tartása által
okozott kárt, amely pontosan meg nem állapít-
ható ugyan, de amelynek kiszámításánál alapul
vehető, hogy a terméscsökkenés a takarmány-
felék után vetett búzánál 1—2, a tengeri után
vetettnél pedig 2—4 q búzát tehet holdanként.
Ha a jogtalanul élvezett hasznot a tényleg
okozott kárral egybevetjük, eléggé pontosan
megkapjuk a méltányos kártérítési összeget.

A jogtalanul feltört rétnél a kártalanítás
rendszerint abból áll, hogy a bérlő a rétet in
status quo visszahelyezni tartozik, az az a feltört
réteket megint oly rétté alakítani, aminő az
a feltörés előtt volt. Amennyiben pedig a bérlő
ezt most már nem tehetné, a rétalakítás költ-
ségét tartozik megtéríteni, amelynek felszámítá-
sánál figyelembe veendő, hogy első sorban a
feltört terület termőereje megfelelő trágyázás
által visszapotlándó, azonkívül felszámítandó a
rét visszaállításához szükséges fogatos erő
költsége és a terület bevetéséhez szükséges
fűmagkeverék, valamint a vetési munkák értéke.

Hensch.

**Az Aschenbrandt-féle bordói por mint
buzacsáva.** (Felelet a 490. sz. kérdésre.) Az
Aschenbrandt-féle por körülbelül felerészben
rézgáliczből, az üszögspórák kiváló mérgéből,
áll s ez alapon ajánlható a belőle készült pácot
a buza vagy egyéb gabona csávázására alkal-
mazni. Másrészt a bordói porban lévő egyéb
anyagok között nincs semmi olyan, ami a buza
vagy más gabona csávázására ártalmas volna.

A közönséges bordói lét használgák is a
gabonamagvak csávázására, s annak a tiszta
rézgálicz csávával szemben, az az előnye van,

hogy a bordói lében csávázott vetőmag alig
veszt csirázóképességéből, holott a tiszta réz-
gáliczoldat a magvak több perzentjének csirá-
zását tönkreteszti.

Az Aschenbrandt-féle bordói port tudtom-
mal mint csávát eddig ki nem próbálták; de
tekintetbe véve, hogy az Aschenbrandt-féle
bordói porral tulajdonképen cukros bordói levet
készít az ember: csávázásra az Aschenbrandt-
féle bordói port is bátran és bizalommal lehet
használni.

A bordói lének, mint gabonapácznak az az
előnye is meg van, hogy a bordói lében a
buza esetleg 48 órán át is ázhatik, baja még
sem lesz.

Ami a bordói por alkalmazását illeti,
ajánlatos lesz belőle 4%-os oldatot készíteni,
s ebben a búzát, ha nagyon üszkös, a szoká-
sos módon 12—14 órán át áztatni, ha kevésbé
üszkös, csak jól megmosni.

Akár áztatjuk, akár csak mossuk e csá-
vában a gabonát, az oldatot ne mulasztjuk el
gyakran felkeverni.

Ami a rézkénport illeti, ez tulnyomólag
finom kénporból áll, a kénnek pedig az üszög
elpusztítására nincs kellő hatása, s így azt
csávának használni nem lehet.

De hiszen, ha a rézkénporból még oly
nagy feleslege is van, elhasználhatja azt az
iden is még haszonnal.

Először is mindjárt a szőlőben. Ha a
szüretet megtartotta, nem fog ártani a szőlő
lombozatát beporozni. Akárhány szőlőben, ame-
lyet a lisztharmatbetegség meg szokott támadni,
ha megnézzük a Márton-szőlőt (a hónaljajtá-
sokon levő fürtöket) vagy a nagyon elmaradt,
kemény, zöldfürtöket, ezeket többé-kevésbé
rendszeren belepve találjuk az Oidiummal. Ez
annak a jele, hogy a lisztharmat még most is
tanyázik szőlőnkben.

De feltéve, hogy szőlője egészen mentes
e betegségtől, s a lisztharmat nem is jelent-
kezett az idén, s így a rézkénport sajnálja a
szőlőre: akkor is fölhasználhatja porát egyéb
helyütt haszonnal.

Hiszen mindenféle gyümölcsfánk szenved
lisztharmatbetegségben. Meg van az almának,
a körtének, a cseresznyének, a meggynek, a
szilvának, a baracknak, a birsnek a maga
lisztharmatbetegsége. Poroztassa be tehát gyü-
mölcseit a gyümölcszedés után.

Vagy ott vannak a rózsafák! Alig van
rózsáskert, amelyben különösen ősz felé ne
csufitaná be a rózsák lombozatát a lisztharmat.

A kénpornak minden lisztharmatbetegség
ellen van hatása, s így a rézkénport sokfelé el
lehet használni.

Megjegyzem még, hogy a persnospóra
elleni küzdelemben is nagyon előnyös a szüret
utáni permetezés. Így hát a bordói port is nem-
csak mint buzapácot használhatja el, de be-
permetezheti vele a szőlőtmegegyeszer, a szüret
után. Továbbá a gyümölcsfánk is több olyan
betegsége van, amelyekkel szemben jótékony
hatásának mutatkozott a gyümölcsfák őszi per-
metezése.

Mezey Gyula.

Szurkos vagy porüszkös buza. (Felelet a
491. sz. kérdésre.) Hogy a kérdésttevő búzáját
miféle üszög károsítja? azt a kérdésből nem
tudom megállapítani. Jó lett volna, ha B. T.
buzájából beküld vagy egy maroknyit.

Buzánkban a botanikusok is és a gazdák
is, a megtámadott üszkös kalászok külseje után,
kétféle üszköt különböztetnek meg, u. m. a
kőüszköt és a porüszköt.

A kőüszögnél a buza kalásza épen marad.
Ha az ilyen kőüszkös kalászt megnézzük, csupán
halavány, szennyes volta miatt tűnik fel gyanus-
nak, de nem látunk rajta semmi fekete port.
Akkor azonban, ha a kalászt el kezdjük kezeink
között morzsolgatni, a kalászbán a kívülről épek-
nek látszó buzaszemek ujjaink közt szétrop-
pannak. Most látjuk csak, hogy a buza, héján
belül tele van zsirostapintatu, feketeszínű,
bűdös porral, mely ráfenődik ujjainkra is. Ezt
az üszköt nevezik kőüszögnél kívül bűdös vagy

zsiros üszögnek is, s okozója két gombafaj szokott lenni; vagy a *Tilletia Tritici* (más neve még *Tilletia Caries*), vagy pedig a *Tilletia laevis*. A kőszköt okozó eme két gombafaj között csakis góresői különbség van, ami a gazdát nem igen érdekli. Külső képe egyforma a buza-kalásznak, akár az egyik üszöggombafaj okozza az üszökösöket, akár a másik. A két gomba életének lefolyása is egyforma ellenük a védekezés is.

Ha már most a buza cséplésénél a kőszkös kalászok szétrepednek, a belőlük kiszabaduló zsiros por rákenődik az egészséges buzaszemekre is, ezeket bepiszkitja. A fekete por bepiszkitja ugyan az egész buzát, de főleg a buzaszemek hegyén levő szőrökben akad meg s feketíti be ezeket feltűnően. Az ilyen buzát azután a gazdák *bajuszosnak*, *feketehegyűnek*, *üszkösvegűnek* és *szurkosnak* is nevezik.

A porüszög az üszögnek — gazdaszóval élve — egy egészen más fajtája. Ha buzánk porüszkös, a porüszkös kalászokat a sárguló buzatáblákban már messziről észreveszszük, mert ezek már messziről feketélenek. Míg a kőszög a buza polyvát, sőt a buzaszemek héját is épen hagyja, addig a porüszög szétrombolja az egész kalászt, kivéve annak orsóját. A kalász részei mintegy fekete porrá válnak, mely szétporlódik magától is, de különösen a szél hordja szét a port.

Mire a buzát learatják, akkorra a porüszkös kalászok már szétporladtak, s mi csak a kalász vékony, szennyes orsóját, melyen még némi üszögpor feneklett meg, láthatjuk.

Ezt a porüszköt már más gombanem okozza, az *Ustilago Tritici* nevű gomba.

A kőszög sokkal károsabb, és gyakoribb is hazánkban, mint a buza porüszke. A porüszkös buza cséplésénél is bepiszkolódik a buza felülete, különösen bajusza, de sohasem annyira, mint a kőszögnél. Azért „szurkossá” csak az olyan buza lesz, amelyben sok kőszög volt.

Az elmondottakból kitűnik, hogy nem helyes azt mondani, hogy a „buza szurkos, azaz porüszkös”, mert ha a buza annyira be van piszkolva, hogy az *szurkosnak* mondható, akkor bizonyos, hogy nem a por-, hanem a kőszöggel van dolgunk.

Sőt, ha a buzának csak a bajusza, szőröze, feketedik is meg feltűnően, azt is leginkább a kőszög okozza; de mert okozhatja a porüszög is, *feketehegyűnek* vagy *bajuszosnak* nevezhetjük a buzát akár a kő-, akár a porüszögtől feketedett meg a hegye.

Ami a védekezést illeti, a kőszög ellen nagyon szép eredménnyel védekezhetünk. Ha a vetőmagot rézgáliczoldatban hosszabb ideig áztatjuk vagy az ilyen oldatban jól megmostuk, egészen tiszta termést arathatunk, ha vetőmagunk még annyira is kőszkös volt. Az áztatáshoz $\frac{1}{2}\%$ -os rézgáliczoldatot, a mosáshoz pedig 1% -os rézgáliczoldatot szokás venni. Ha a vetőmag nagyon üszkös, akkor inkább az áztatást, mint a mosást lehet ajánlani.

A rézgáliczesárában való áztatást nemrég irtam le a lapok hasábjában (lásd a *Köztelek* f. é. augusztus 3-iki számában a „*Feketehegyű buzamag*” cikket); a mosással való védekezést pedig röviden, utoljára a „*Köztelek*” múlt évi október 6-i számában (lásd a „*Kőszkös buza*” című feleletet) mondtam el.

A porüszög ellen is éppolyan módon védekezhetünk, mint a kőszög ellen, azaz rézgáliczoldatok segítségével. Védekezésünknek azonban nem szokott olyan szép hatása lenni, mint aminőt kőszög elleni védekezésnél tapasztalhatunk.

Külföldön a porüszög ellen újabban meleg vízzel is védekeznek, s az eredményt dicsérik. Ekkor a buzát 5 percen át 52—60 C. fokú vízben áztatják s akkor vetik el, ha leszáradt.

Az eljárás a következő:

Egy hektoliter vizet felforraltnak s ezt egy hektoliter közönséges kútvízzel keverik. A keverék hőfoka körülbelül 55° C. lesz; ha 52°-nál kisebb volna, akkor még némi meleg víz, ha

60°-nál nagyobb volna, némi hideg víz öntetik hozzá.

A vetőmagból 40—50 litert egy kosárba helyezünk, s azt előbb hideg, azután langyos vízbe mártjuk; s ha innét kivettük, csak akkor áztatjuk be az 52—60 fokos meleg vízbe, s tartjuk ben 5 perczig.

Természetesen minden áztatás előtt meg kell mérni az áztató kád hőfokát, s ha a víz hőmérséke 52° alá süllyedt volna, akkor némi forró víz hozzáadása által kell megint a szükséges hőfokot elérni.

Mezey Gyula.

Beteg köles. (Felelet a 492. sz. kérdésre.)

T. S. néhány kölest küldött be gyökerestől. Parazitát semmit sem találni rajtuk vagy bennük, de ráakadni a parazita biztos nyomára.

Ha a száratat kívülről vizsgáljuk csak, már akkor is észreveszszük, hogy azok kívülről át vannak lyukasztva s e lyukak körül szennyes morzsálekot látunk. Átvágva a száratat, ezekben — különösen alsó végükön — szennyes morzsálekkel bepiszkitott rágott csatornákat találunk.

Ebből a képből biztosan megmondhatjuk, hogy a kártévő *kukoriczamoly* (*Botys nubilalis*) volt. Ez a hernyó károkat tesz a kukoriczában, kölesben, kenderben, komlóban s néhány gyomban is szokott tanyázn.

A tarló mennél mélyebbi leszántása mindenesetre ajánlatos lesz s végeztesse ezt a munkát mindjárt a köles learatása után. A köles szalmáját pedig etesse fel mennél előbb s ne hagyjon belőle tavaszra.

A kukoriczamoly életét, kártételeit s a védekezést részletesen leírta *Jablonski* a „*Köztelek*” 1897-iki évfolyamának 75. számában. Olvassa ezt a cikket el s ha nem volna meg, úgy kérjen a *M. kir. rovarügyi állomástól* (Budapest, II. ker. Oszlop-utca 26.) a kukoriczamolyt ismertető füzetet, mit ingyen fognak megküldeni.

M. Gy.

Rózsaszínű buzamag. (Felelet a 493. sz. kérdésre.) P. E., Temesmegyéből, valami 100 szem buzát küldött be, amely az első pillanatra feltűnik különös színével.

Egészen véve a mustra halavány rózsaszínűnek látszik. Ha jobban megnézzük, látjuk, hogy a buza héja nagyon halaványsárga, csaknem fehér s ezen a világos héjon többé, vagy kevésbé rózsaszínnel van befuttatva.

A szemek kisebb, vagy nagyobb mértékben össze vannak aszva s annyira törekenyek, hogy körömmel nagyon könnyen darabokra törhetők. Ennél a munkánál azután még két dolog köti le figyelmünket.

Az egyik az, hogy a buza héja a szem belső részéről nagy könnyűséggel leválik s hogy itt, tehát az u. n. sikérrétegben még pirosasabb, mint a héjon; a másik az, hogy a rózsaszínű buzaszemek belseje többé-kevésbé üres.

A kettőtört buza közepén kisebb szabálytalan üreget találni, melynek fala mentén a magfehérje nagyon laza szerkezetű. Ez az üreg végig húzódik a magnak csajnem egész hosszán és érintkezik a buza hasán végig futó barázdával.

A rózsaszínű buza keményítőben igen szegény s abban a keményítőben is, ami benne van, igen sok a kimart, hibás szemese.

Valószínűnek látszik, hogy azok a kalászok, amelyekből ezek a beteg buzaszemek kerültek, nem értek meg eléggé; a magvak még zölden arattattak, talán visszamaradt oldalhajtások voltak.

Prillieux francia tudós irt le először ilyen furcsa kinézésű buzát s azt mondja, hogy *Vilmorin*, a híres francia magtenyésztő, 1878 óta több buzafajtában talált ilyeneket. De mindig csak kisebb mennyiségben, úgy, hogy a kár, amit ezzel szenvedett, nem jelentékeny.

Prillieux azt tartja, hogy a beteg buzaszem szövetében tanyázó apró baktériumok okai a bajnak, amelyek szerinte nemcsak a keményítőszemcséket marják ki és fogyasztják el, hanem megtámadják a buzaszem fehérje-

anyagait, sőt a sejtfalakat is. Neve a gyanúsított baktériumnak: *Micrococcus Tritici*.

Tudtommal ilyenfajta buzát eddig nálunk nem észleltek, illetve ilyen észleletek eddig le nem irattak.

Mezey Gyula.

A csorbóka irtása. (Felelet a 494. sz. kérdésre.) A szántóföldeket két csorbókafaj szokta kiverni: a *mezei csorbóka* (*Sonchus arvensis*) és a *dudva csorbóka* (*Sonchus oleraceus*). Az előbbivel nehezebb megküzdeni, mert évelő növény és így nemcsak magról, hanem gyökérhajtások útján is terjed; a *dudva csorbóka* ellenben egyéves és így csakis magról terjed. A *mezei csorbóka* virágzása tovább tart, mint a *dudva csorbókáé*, az előbbi még októberben is virágzik.

Ha a csorbókás földön kapásokat egymásután termelnek a csorbóka el fog tűnni, eltűnik akkor is, ha a gyomos földön gyakrabban zöldtakarmány termeltetik, vagy ha a földet legeltetésre füves herével vetik be.

A disznók nagyon szeretik a csorbókát, s azért a disznóttartó cselédség népe, ha figyelmettetjük rá, szívesen gyomlálja.

A vas- vagy rézgáliczpermetezés a csorbókát éppugy pusztítja, mint a *vadrepcezt* (a *Sinapis arvensis*-t és a *Raphanus Raphanistrum*-ot).

Legjobb — ha a sóoldatokkal való irtást meg akarja próbálni — csorbókát a tavasziakban 15% -os vasgáliczoldattal irtani. A vasgáliczoldat a tavasziaknak (egyáltalában a gabonának) meg nem árt, holott a csorbókát tönkreteszi. A permetezést akkor kell végezni, ha a csorbóka már mind kikelt, illetve kihajtott, ha van már 3—4 levele és semmi esetre sem szabad várni a virágzásig.

A *dudva csorbóka* irtása mindenesetre könnyebben fog menni, mint a *mezei csorbókáé*, ez utóbbi újra kihajt s így természetesen a permetezést többször meg kell ismételni, mindaddig, míg a tö, hajtásainak folytonos tönkretévése miatt, teljesen el nem gyengül, el nem pusztul.

A sóoldatokkal való gyomirtásról a *Köztelek*-ben már több közlemény jelent meg, legutóbb: „*A vadrepce és egyéb gyomok irtása vasgáliczoldattal*” cím alatt a f. évi június hó 5-ik számában.

M. Gy.

Bajuszos buza. (Felelet a 495. sz. kérdésre.) R. J. T. kérdéséhez néhány buzaszemet is mellékeltem. A mellékelte mint a szerint buzája *kőszkös*, azt a *Tilletia* üszöggomba támadta meg. Valamennyi buzaszemen a bajusz egészen fekete a szőrök közé tapadó üszögspóráktól. De a buzaszemeken kívül találni egyes sárgásbarna héjdarabokat, amelyek fekete üszögporral egészen ki vannak bélelve. Ezek a *kőszögsemekek* roncsai, amelyek a cséplésnél zúzódtak össze.

A kőszkös buzát kellő páczolás után, minden aggodalom nélkül el lehet vetni.

Páczolja a kérdésttevő buzáját $\frac{1}{2}\%$ -os rézgáliczoldatban 12—14 órán át.

Részletesen irtam a tárgyról a „*Köztelek*” f. é. augusztus 3-iki számában: „*Feketehegyű buzamag*” cím alatt. Tessék e cikket elolvasni, az majd kellő tájékozást és utbaigazítást nyújt.

M. Gy.

Agrár képviselőjelöltek.

Az országban szerte folyó képviselőválasztási mozgalmak hova-tovább eléri tetőpontjukat. Minden párt kivéve belőlük részét, minket mégis legjobban az a tömörülés érdek, amelyet a gazdák körében tapasztalunk. Örvendetes jelenség ez, mert hisz elvégre, úgy lehet legjobban megvédenünk a gazdaérdekeket, ha egy felső főruban is képviseltetjük magunkat olyan emberekkel, akik multjukkal rászolgálva a bizalomra, a gazdák érdekeit irván zászlójukra, azoknak szószólói lesznek a parlamentben is. Az előjelekből ítélve s abból a lelkes mozgalmából, amelyet az ország különböző vidékein láthatunk, a gazdaérdekek szószólóinak tekintélyes tér jut majd az országgyűlésben.

Neve a gyanúsított
ritici.

buzát eddig nálunk
észleletek eddig le

Mezey Gyula.

Felelet a 194. sz.

két csorbókafaj

csorbóka (Sonchus

oleraceus).

ízdeni, mert élő

a dudra csorbóka

is magról terjed.

avább tart, mint a

ég októberben is

apásokat egymás-

el fog tűnni, el-

sz földön gyakrab-

etik, vagy ha a

rel vetik be.

lik a csorbókát, s

népe, ha figyel-

lja.

rmetezés a csor-

a vadrepczét (a

banus Raphanis-

okkal való irtást

kát a tavasziak-

irtani. A vas-

általában a gabo-

csorbókát tönkre-

al végezni, ha a

ve kihajtott, ha

mi esetre sem

a mindenesetre

mezei csorbókát,

természetesen a

ismételni, mind-

lytonos tönkre-

nyengül, el nem

ásról a Köztelek-

meg, legutóbb:

értés a vasgály-

us hó 5-ik szá-

M. Gy.

495. sz. kér-

ny buzaszemet

szerint buzája

omba támadta

bajusz egészen

üszögspórától.

egyes sárgás-

ete üszögporral

köszögszemek

szódtak össze,

pácrolás után,

et vetni.

záját 1/2%-os

.

l a „Köztelek“

„Feketehegyi

kket elolvadni,

gazitást nyújt.

M. Gy.

ltek.

nviselőválasz-

tetőpontjukat.

minket mégis

, amelyet a

endetes jelen-

et legjobban

ta egy felső

unkat olyan

ráván a biza-

zászlójukra,

mentben is.

lkes mozga-

zó vidékein

óinak tekin-

shen.

Forster Géza, Rubinek Gyula, Bernát István dr. jelöltségéről a „Köztelek“ előző számaiban már több ízben adtunk hírt, az alábbiakban pedig Zselensky Róbert gróf az OMGE. alelnöke, Szilassy Zoltán az OMGE. szerkesztőtitkárja, gróf Károlyi Mihály, Emödy József, Baross Károly, és Keczer Miklós jelöléséről emlékezhettünk meg.

Gróf Zselensky Róbert 24-én tartotta Világoson programbeszédét nagyszámu és lelkes választói előtt, a kormányprogram hivenek vallotta magát. Hangsúlyozta a közgazdasági összhang, a mezőgazdaság, ipar és kereskedelem harmonikus fejlesztésének szükségességét. A visszaéléseket minden téren üldözendőnek tartja. e tekintetben nem ismer gazda, iparos és kereskedő között különbséget. A kisemberek érdekében hozott törvényeket méltatva, foglalozik gr. Károlyi Sándor gönczi programbeszédével, kijelenti, hogy a gazdasági fejlődés alapjának a mezőgazdaságot tekinti. Az ipart fokozatosan kell a mezőgazdálkodás révén megtakarított tőkéből megteremteni. A vámpolitikáról szólva kijelenti, hogy nem szószóloja a kizárólagos mezőgazdasági védvámoknak, csupán igazságos vámpolitika üzését tartja kívánatosnak, vagyis amely arányban védjük ipari termékeinket, oly arányban védessenek a mezőgazdasági produktumok is.

Gróf Károlyi Mihály a zilahi szabadelvű párt jelöltje Bujanovics Sándor az „OMGE.“ alelnöke és a vidék birtokossága több előkelő képviselőjének társaságában szintén 24-én tartotta meg programbeszédjét kerületének központján Zilahon. Szell miniszterelnök programját tüzte ki zászlójára.

Kívánatosnak tartja, hogy a jövő országgyűlésben több legyen a kormánypártban az az elem, mely a földmivelő-osztály érdekeit védi.

A gönczi levelet és beszédét magáévá teszi. Beszédjét a kerület választóinak tulyomó része lelkesedéssel és figyelemmel hallgatta.

A nyitrai választókerület szabadelvű párti képviselőjelöltje, Emödy József f. hó 22-én tartotta programbeszédjét Nyitrán mintegy ezer főnyi választóközönség előtt. A jelölt Szell Kálmán politikája föltétlen hivenek vallotta magát s kijelentette, hogy megválasztása esetén főként a mezőgazdasági ipar s kereskedelem fejlesztéséért fog küzdeni.

Valóságos ünnepe volt a bodajki választókerületnek Baross Károly programbeszéde, amely Moórott hangzott el ezernyi és ezernyi választópolgár jelenlétében és annak feszült érdeklődése mellett. Baross Károly, mint egyike azon keveseknek, akiknek a munkája, hazafias kötelességérzete gyökerezett meg ebben az országban az agrárpolitikát, aki ott munkált a magyar agrárpolitika ősforrásánál a Köztelken, megszólaltatta az agrárpolitikai érzelmi motívumait, amelyek visszhangra találtak a hallgatóság körében. Programbeszéde felüldítőleg hatott arra a választóközönségre, amelynek gazdasági boldogulása attól függ, hogy mennyit valósítanak meg az agrárpolitikai programból. A legtöbb kérdésnek a mélyére is bocsátkozott Baross Károly az ő programbeszédében, a melynek a legnagyobb értéke az, hogy

a nép nyelvén magyarázza a nép igaz érdekeit. Tünető tetszés-zaj szakította meg nagyon sokszor a programbeszédet, annak végeztével pedig csilapulni nem akart az éljenzés.

Keczer Miklós az eperjesi választókerület szabadelvű agrárpárti képviselőjelöltje 22-én tartotta meg programbeszédjét Eperjesen nagyszámu választópolgár jelenlétében. A kormány politikájának híve s mint ilyen a gazdaprogramot valja magáénak. Le kell szállunk a termőföldhöz, a hanyatló mezőgazdasági és ipari éléhez, ezt hangoztatja beszédjében és azt, hogy Magyarország a magyaroké legyen. A gazdaprogramban nem lát sem az ipar, sem a kereskedelem, sem bármely jogosult érdek ellen hadüzenetet; az a program a földbirtok és földmivelő nép helyzetének javítására törekszik csak, nem egyébre. Beszédjét mindvégig zajos éljenzés szakította félbe.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

OMGE. közleményei.	Oldal
A birtokszerző Kecskemét.	1559
A szombathelyi hentesáru-gyár sorsa.	1560
Agrár képviselőjelöltek.	1566

Tárca.

Csak csendesen.	1560

Állattenyésztés.

Gondozzuk helyesen vemhes állatainkat.	1562

Baromfityesztés.

A ludak és kacsák mesterséges költetése.	1563
Levelszékény.	1564
Vegyesek.	1567
Kereskedelem, tőzsde.	1569
Szerkesztői üzenetek.	1570

Szilassy Zoltán jelöltsége. Szilassy Zoltán az „OMGE“ szerkesztő-titkárja, a „Köztelek“ felelős-szerkesztője elfogadván a Temes megye orczifalvai kerület jelöltségét, vasárnap f. hó 29-én tartja meg programbeszédjét Vingán.

Eljegyzés. Nadosfai és felsőszidi Német Béla Borbolyáról eljegyezte revisnyei Reviczky Margitot Bokolon.

Halálozás. Lamberg Ferencz Imre gróf orteneggi, stockermi és amerangi báró, Krajna és Weudmark örökös tartományi lovászmester, Ó Felsege belső titkos tanácsosa és kamarása, f. évi szeptember hó 18-án Gráczbán hosszas szenvedés után elhunyt. — Idő. Pleszky Antal, a herezeg Ypsilanti örökösök jószágfelügyelője, f. évi szeptember hó 23-án élete 67. évében Simonyáton elhunyt.

Egán Ede temetése. A tragikus véget ért kormánybiztos holtestét f. hó 24-én, kedden helyezték örök nyugalomra a borostyánkői családi sírboltba. Előbb az ungvári kórház kápolnájában tették ravatalra, amelyre sok koszorút helyeztek. A temetés itt nagy pompával, a megye egész intelligenciájának részvételével ment végbe. Borostyánkőn a beszentelésen ugy a hivatalnoki körök, mint az egész környék részvételével meghatóan nyilatkozott. A koporsó a kastélyból a gyászoló család tagjain és rokonain

kívül a temetésen megjelent küldöttségek és az elhunytak a végüstességén megjelent számtalan ismerőse kíséretében a szemben emelkedő dombon épült családi sírboltba vitetett át, ahol az utolsó beszentelés után a borostyánkői dalárda gyászalt adott elő. A temetésen résztvett: a m. kir. földm. minisztr. tisztikarának küldöttsége: Balogh Vilmos, Lestyánszky Sándor, Darányi Béla, Horváth Sándor miniszteri tanácsosok, Ebersz Károly kir. tanácsos, számvivősi igazgató, Heyek Adolf miniszteri titkár, ki elhelyezte a sírra a miniszteriumnak nagy, széles, nemzeti színű szalagos koszorúját, melyen a következő felírás volt: Egán Ede — m. kir. földmivelésiügyi miniszterium; megjelent továbbá a hegyvidéki miniszteri kirendeltség személyzete, az ungvári főerdőhivatal küldöttsége: Rónay Antal főerdőtanácsos vezetése alatt, Simenszky Kálmán erdőfelügyelő, Balhauser Ottó állattenyésztési felügyelő, Trombitás Ignác állategészségügyi felügyelő, Gerő Ferencz a szombathelyi kulturmérnöki hivatal vezetője, főmérnök. Ugy szintén résztvettek: Vas vármegye tisztviselői, a szombathelyi és felső-óri főszolgabírák vezetése alatt, továbbá Szombathely város küldöttsége, a törvényhatósági állatorvos, a körorvosi kar, a budapesti egyetem és műegyetem küldöttsége s a megboldogult barátai és ismerősei igen igen nagy számban.

Országos komló- és sörárpa-kiállítás.

Az „OMGE“ által rendezendő komló- és sörárpa-kiállítás október 1-én nyílik meg. — A kiállítás — mint egyizben már említettük — a mezőgazdasági muzeum helyiségeiben (Kerepesi-ut 72.) lesz megtartva. A mi a komlókiállítást illeti, ez szépnek ígérkezik és az egész ország komlótermesztését lesz hivatva bemutatni, mivel 70 mintánál több érkezett az ország majdnem minden komlótermesztő vidékéről. — A sörárpa-kiállítás az idén is a roesz sörárpatermés folytán nem lesz olyan látogatott, mint a múlt években, de a beküldött minták szépek. A bíráló bizottság 28-án ül össze, hogy határozzon a beérkezett sörárpa- és komlómintákról, továbbá a díjazásról.

A balatonmelleki szőlők vizsgálata.

A földmivelésiügyi miniszter Engelbrecht Károly kir. tanácsost, szőlészeti és borászati főfelügyelőt, Tyis Antal vincz. kép. ig., Kövesi Ferencz szől. felügyelőt és Pásztor István rovarvadász asszisztentst a balatonmelleki szőlők vizsgálatára küldötte. A bizottság Keszthelyről kiindulva sorra vizsgálta a balatonmelleki szőlőhegyeket s megállapította, hogy helyes szénkénegezéssel és illó trágyázással a balatonmelleki szőlők a filloxera ellen megóvhatók, illetőleg e szőlők fenttarthatók. Ahol a filloxera jelentékenyebb pusztítást tesz, ott a fölületes szénkénegezés a következménye. Sok birtokos takarékoságból nem adta meg a 26—28 gramm szénkéneget négyoszög-méterenkint s így természetesen a szénkénegezés hatástalannak bizonyult. Általában azonban a balatonmenti szőlők állása nem oly szomorú, mint egynémely helyen Hiob-hírként fölhangzott.

Ujabb paraszt mintagazdaságok. A mintagazdaságok szépen szaporodnak. A földmivelésiügyi miniszter ujabbban a következő mintagazda-

MAUTHNER ÖDÖN cs. és kir. udvari
magkereskedése

BUDAPESTEN, VII., Rottenbiller-utca 33. sz., és VI., Andrássy-ut 23. sz.

Ajánl és vesz:

biborherét, homok (szöszös) bükkönyt (Vicia Villosa) őszi borsót, őszi bükkönyt, tavaszi repczét, őszi repczét, (káposzta-repczét), mustármagot, csibehurt.

ságok fölállítását engedélyezte: *Bodófalva* és *Vadászerdő* új telepítvényes községekben ezenkívül *Sár-Szent-Lőrinczen*, *Kadarkuton* és *Református-Kovácsházán*.

Uj gazdasági egyesület. Mint *Dicső-Szt-Mártonból* írják, ott megalakult a *Kisküküllő-vármegyei gazdasági egyesület*. Elnök *Sándor József* lett, titkára dr. *K. Bay Elek*.

Buzatermesztési kísérletek. *Cserháti Sándor* a növénytermesztési kísérleti állomás vezetője érdekes jelentést nyújt be a földművelésügyi miniszteriumhoz a Magyar-Óváron végzett buzatermesztési kísérletekről. Eszerint a különféle buzafélékkel végzett kísérletek egyhangzóan azon eredménnyel szolgáltatták, hogy a nyugati államokban termesztet buzafélék hazánkban sikerrel nem termesztethetők, mert valamennyi késő érő, már pedig a hazai kontinentális klíma alatt csakis korán érő gabonafélék termesztethetők sikerrel, mert ha a gabona a rekkenő meleg beállta előtt meg nem érik, megszorul. Hazánkban tehát minden idegen buza fölött áll a magyar buza, mely ha kevesebbet is terem, olykor hajlamot mutat is megdülésre, a vastagab szárú és termőbb idegen buzákkal még se cserélhető föl.

Gyapju-aukció. Az idei második sorozatu gyapjuárverés, amelyen belföldi és a szomszéd osztrák iparterületekről való gyárosok, valamint németországi fogyasztók szokott számban jelentek meg, bizonyos tekintetben meglepetést hozott, amennyiben az a szilárd hangulat, amelylyel a f. hó 17-iki londoni aukció kezdődött, méltán rászolgálhatott a katonapostószállítók élénkbe bevásárlási kedvére. Ezek különben is idáig aránylag még keveset vettek az idei nyírási termékből, tehát szükségüket csak igen kis részben fedezték. Emellett tulajdonosaink nagyjából hajlandóságot mutatnak oly áron is eladni, a melyek paritásra már nem mulja felül a világpiaczi árlapot: minek következtében Németország azon kereskedői is tevékenyen részt vettek a vásárlásokban, a kik részben kártolyfonadéknak és részben a német divatáru gyártására veszik terméküket, mivel ennek a tengerentúli termékkel való versenyképessége újból is bebizonyult. A forgalom nehézkessé válván, az első árverési napon csak mintegy 40 százaléka kelt el az árverés alá került mennyiségnek és noha a második napon már a szebb választéknál fogva is, jobb vételkészség és valamivel magasabb árfolyam volt észlelhető — a két napi 15,000 bált tevő árverésnek eredményeként csakis az konstatalható, hogy ezen mennyiségnek a fele elkelt, a fele pedig eladatlan maradt, a mibennagy mennyiségű durva gyapju szerepel. Magas finomságú merinó-gyapjuból is csak kivételes tételek és leginkább szennyben nyírottak részesülnek figyelemben. Legjobban keresték és fizették az egészen finom fésűs és szövetyapjút, melyekért a teljes júliusi árat, sőt helyenként még többet is fizettek. A magas finomságú báranygyapju iránt nagy élénkségű versengés fejlődött, úgy hogy ezen tételek mesés áron keltek el. De még középfinom báranygyapjunak is, angol részre való vásárlás folytán, nagyobb volt a kelendősége mint más években. Az elért árak 100 kilogrammként *hátonmosottért*: posztógyapju legfinomabb 480—560 K., posztógyapju finom 350—480 K., posztógyapju középfinom 280—320 K. Szövetyapju 250—290 K. Fésűs-gyapju közepes 210—248 K., fésűs-gyapju selejtesebb és hibás 180—210 K. Homokos gyapju közepes 140—176 K. Báranygyapju magas finomságú 500—750 K., közép 250—500 K., közepes 180—250 K., szennyben nyírottért: posztógyapju 80—106 K. Finom szövet- és fésűs-gyapju 80—116 K. Közepes 70—90 K. Báranygyapju magas finomságú 120—170 K., báranygyapju finom és közepes 80—120 K.

A Fiuméba és a vámkülföldre rendelt gabonaküldemények soron kívüli szállítása és a rakodási idő leszállítása. A m. kir. kereskedelemügyi miniszter mint minden évben, ugyezidén is a gabonakivitel gyorsabb lebonyolítása céljából elrendelte, hogy a Fiuméba és a vámkülföldre rendelt gabonaszállítványok és örlemények soron kívül továbbtassanak a m. kir. államvasutak vonalain és a belforgalomban a szállítási határidő csak azon naptól számítassék, melyen az elszállítás tényleg megtörténik. Nem indokolt azonban a miniszternek abbéli intézkedése, hogy az áruknak ki- és berakására díjszabásilag megállapított 12 nappali órára terjedő rakodási határidőt 9 nappali órára szállítsa le és azoktól, kik ezen időn túl veszik igénybe a kocsit ki-, avagy berakás céljából birságot szedessen be. Annál inkább nem jogos és nem igazságos ezen intézkedés, mivel a folyó évi gyenge terméseredmények után nagyobb kivétel nem várható; a malmok elegendő lisztkészlettel bírnak, megrendelés hiányában nem exportálják és így bizvást feltehető, hogy a rendelkezésre álló kocsi-park elégséges a forgalom rendes lebonyolítására és így a szállító közönség érdekeit és anyagi megkärösítését célzó különleges intézkedésre szükség nincsen.

Gabonaküldemények díjkedvezménye. Oly erdélyrészi állomásokról, melyek Budapesttől legalább 400 kilom. távolságra fekszenek és Budapest, Komárom, Pozsony, Győr és Vác állomásokra vannak rendelve, 10%-os viteldíj-kedvezményben részesítenek.

Élelmiszerek gyorsvonatokkal való közvetlen szállítása. Közgazdasági fontossággal bír mindenestre azon tény, hogy Bécs-Erzsébet pályaudvar és Páris (Duane) között élelmiszerek szállítására közvetlen tarifák létesítettek gyorsvonatokkal szállítással egybekötve. A díjtételek akként vannak megállapítva, hogy 5 kgtól kezdődőleg minden további 5 kgra más-más díjtétel van megszabva. Így pl. egy 10 kg-os csomag 7 frank 46 centimesbe kerül. A fuvar természetesen jó drága; de ha az árukat, melyek ezen forgalom mellett szállíthatók, felsoroljuk, ezen körülmény arról fog meggyőzni bennünket, hogy nemcsak időszerű, hanem hasznos dolog is volna az OMGE. által annak idején a kereskedelmi miniszterhez felterjesztett agricoli tarifa-javaslatnál foglalkozni és azt mielőbb nálunk meghonosítani. Azt hisszük, hogy akkor élénk forgalom fejlődhetne ki országunkból is Franciaországba. A közvetlen gyorsvonatokkal való szállítási forgalmába föl lett véve: vaj, tojás, zsiradékok, halkonzervek, hus friss, szárított, páczolt, sózott, huskonzervek, húsféle mint sonka, kolbász, hurka, libamáj, sütemény, leölt baromfi, élesztő, sajt, margarin, ásványvíz, leölt állatok, mint bárány és kecske, továbbá vad leölve.

A fogyasztási adók leszállítása. A pénzügyminiszter az általános adóreformmal kapcsolatosan a fogyasztási adó, különösen a *bor és hús-fogyasztási adó*kat tetemes leszállítását tervezi. A hús-fogyasztási adókat leszállítását különösen az alsóbb néprétegek jelenlegi mostoha kereseti viszonyai teszik indokolttá, míg a bor-fogyasztási adó tetemes mérséklése a nagy áldozatokkal felújított hazai bortermelésnek válnék javára. Az állami bevételek ekként való csökkenését a pénzügyminiszter a *szeszadónak megfelelő fölemelésével* kívánja pótolni, ami főleg az ország egyes részeiben fölépő mértéktelen és ártalmas pálinkaivást fogja korlátozni. Az ipari célokra szánt szesz adóját szintén jelentékenyen leszállítják. A reformok előkészítésére ez idő szerint a pénzügyminiszteriumban erősen folynak a tanácskozások.

Ausztria répatermése. Az osztrák földművelésügyi miniszter hivatalos jelentésében a vetések állásáról és az aratásról, a répatermésről a következőket jelenti: A cukorrépatermés Alsó-Ausztriában az utóbbi esőzések következtében javult és jó középtermés várható. Morvaországban és Csehországban a répatermés sokat szenved a tartós szárazság és hűvös időjárás folytán. A termés egyáltalán nem tud fejlődni. Különösen Csehországban a répatermővidékeken a várható termés jelentékenyen megapadt. Morva- és Csehország azon vidékein, ahol az elmúlt héten kiadós esőzések voltak, a

termés állapota nagyon kedvező és a legszebb reményekkel kecsegtet; a minőség szintén ki-elégítő. A takarmányárpa állapota szintén kedvező.

A soproni mezőgazdasági kiállítás, mint mult számunkban említettük f. hó 29-én nyílik meg. A kiállítás programja egyébként a következő: szept. 28-án este ismerkedési estély a soproni Pannonia-vendéglőben, szept. 29-én d. e. 10 órakor a kiállítás ünnepélyes megnyitása a tornacsarnokban, d. u. 4 órakor állatdíjazás a vásártéren, este 6 órakor társas-ebéd a kaszinó nagytermében; szept. 30-án d. e. 10 órakor jubiláris közgyűlés cseléd-díjazással egybekötve, október 1-én lódíjazás és tejelő-verseny és a kiállított tárgyak díjazása.

Nemes füztelepek létesítése. A földművelésügyi miniszter, tekintettel a kosárkötés mindjobban való terjedésére, mely újabb nemes füztelepek létesítésére serkent, megbizta *Molnár István* orsz. gyümölcsészeti felügyelőt, hogy a nemes füztelepek ültetése, kezeléséről népies munkát írjon, melyet nagyobb számban fog a miniszter szétosztani, egyúttal *Molnár* néhány nagyobb németországi füztelep megismerésére azzal az utasítással küldte ki, hogy a hazai kertészetben ismeretlen és fonásra czélszerűen felhasználható nemes füzfajokból kellő mennyiséget vásároljon be, hogy azok a létesítendő új telepeken szaporíthatók legyenek.

Megjelent az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” kiadásában *Az Ujlaki Uradalom Üzleti berendezése a „Köztelek” szerkesztősége által kitüntetett pályamű. Két tábla hat ábrával. Irta: Wiener Moszkó. Egy hazai helterjes uradalom üzleti ágának jövedelmezőségére és az egyes üzleti ágak viszonyára vonatkozó részletes adatok ismertetése. 104 oldalas csinos könyv ára portómentes megküldéssel: 55 krajczár. Megrendelések a kiadóhivatalba intézendők.*

Magy. kir. államvasutak.
126517/901. szám.

Pályázati hirdetés.

A m. kir. államvasutak igazgatósága az 1902. év január hó 1-től egy, esetleg két évben évenként szükséges mintegy 4000 q csepű és 2500 q jutafonal szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Az ivenkint egy koronás okmánybélyeggel elátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb 1901. október 15-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak anyag-és leltárbeszerzési osztályánál benyújtandók vagy postán oda beküldendők. Ugyanezen időpontig átadandók ugyanott a kötelező minőségi minták is.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott anyag egy évi értékének 5%-a legkésőbb 1901. évi október 14-én déli 12 óráig a m. kir. államvasutak budapesti főpénztárána létéendő. Szállításra nézve mérvadók és kötelezők a 122,291/96. sz. általános szállítási és a csepűre vonatkozó 40322/92. sz. valamint a jutafonalra vonatkozó 44683/92. különleges feltételek.

A szállításra vonatkozó egyéb részletes módzatok az ajánlati felhívásban foglaltatnak, mely az igazgatóság anyag-és leltárbeszerzési szakosztályánál, valamint az üzletvezetőségeknél és a hazai kereskedelmi-és iparkamaránál betekinhető. Ezen ajánlati felhívás az ajánlatot tenni szándékozóknak a fentnevezett anyag-és leltárbeszerzési szakosztály által adatik ki, vagy kívánságra postán megküldetik.

Budapest, 1901. szeptember hóban.

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjazatik).

Podgyász- és darabáru-küldemények megjelölése a feladók részéről. A magy. kir. államvasutak igazgatósága a nyári utazási és nagyobb áruforgalmi időszak beálltával ismételve felkéri az utazó- és szállítóközönséget, hogy úgy saját, mint a vasuti szolgálat pontos és gyors lebonyolítása érdekében a szállításra

feladott uti podgyász a rendeltetési állomást, egyéb darabárukon pedig ezenkívül még a czimzett nevét, polgári állását és lakását a maga részéről feltüntetni sziveskedjék.

A czim legalkalmasabban magára a burkolatra, vagy az arra egész terjedelmében ráragasztandó papírra, esetleg a darabhoz erősítendő fatáblácskára, bórdarabra vagy erős papírlapra irandó.

A közönség a vasut ily irányú támogatása mellett a podgyász, illetve darabáruk helyes szállítását és pontos kiszolgáltatását nagyban megkönnyíti és gyorsítja s különös biztosítékot szerez magának arra, hogy a nagyszámu küldeményeknek a vasuti közegek által arányilag igen rövid idő alatt végzendő felvételénél esetleg előforduló téves bárcázások és elhurczolások a lehető legrövidebb idő alatt kiderítenek és helyreigazittassanak.

NYILTTÉR. *)

Stassfurti kainitot

szavatolt 12.4% tiszta káli = 23-24% énsavas káli tartalommal,

Stassfurti kálitrágyasót

szavatolt 40% tiszta káli = 74-76% kén-savas káli tartalommal, továbbá mindennemű

egyéb műtrágyaféléket

elismert kitűző minőségben legolcsóbban szállít

„HUNGÁRIA“

műtrágya, kén-sav és vegyi ipar részvénytársaság

BUDAPEST,

V. ker., Fürdő-utca 8. szám.

1900. évi forgalom: 26000 zsák.

Felhívjuk a t. cz. gazdaközönség figyelmét

a budapesti gyapju-aukciókra,

melyek az év folyamán több sorozatban, nevezetesen

július és szeptember hónapokban tartatnak meg.

Az aukciókra felkültött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest, Dunaparti teherpályaudvar“ czimzett gyapjuküldemények a M. A. V. összes vonalain tetemes díjkezdvevényben, valamint ingyen raktározásban részesülnek.

Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Gyapjuárverési vállalat

HELLER M. S TÁRSA,

BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 13.

*) Az e rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Budapesti gabonatözsde.

(Guttman és Wahl budapesti terménybizományi czég jelentése.)

Napijelentés a gabonaüzletről. 1901. szeptember 27.

Az októberi határidőbuza közeli szállítási ideje sem tud a gabonaüzletbe életet önteni és továbbra is csak vonatolt üzletmenetről kell jelentenünk. Egy csomó uszály szerb búzával megrakva várja itt Budapesten október elsejét várja és attól tartunk, hogy ezen búzák további árbanállást fognak előidézni. A statisztikai hivatal kimutatása szerint a tegnapi nap folyamán összesen 58390 mm. buza érkezett a fővárosba.

Készbuza ma jó kínálat és ugyanolyan vételkedv mellett szilárdabb irányzatot követ; elkelt összesen körülbelül 40'000 métermáza, részben változatlan, finomabb búzák pedig 2 1/2 állérrel magasabb áron.

Mai eladások Új buza:

Tiszavidéki:	500 mmáza	79 kg.	16.50	korona	3	hóra.
	100	80	16.45			
	1600	80	16.30			
	1000	80	16.—			
	100 mmáza	79 ⁵ kg.	16.20	korona	3	hóra.
	100	79 ⁵	16.15			
	400	79 ⁵	16.10			
	250	79 ⁵	16.10			
	100	79	16.10			
	150	78	16.10			
	100	79 ³	16.30			
	500	79	16.10			
	200	79	16.15			
	400	79	16.10			
	500	78	16.10			
	100	78 ⁸	16.05			
	400	78	16.15			
	100	78	16.—			
	100	78	15.90			
	100	77 ⁸	16.20			
	400	77 ⁵	15.90			
	100	78	15.90			
	100	80	15.90			
	100 mmáza	77 ⁵ kg.	16.—	korona	3	hóra.
	400	77 ⁵	15.75			
	100	77 ⁵	15.70			
	100	77 ⁵	15.65			
	200	77	15.75			
	100	77	15.75			
	1700 mmáza	77 kg.	15.80	K.	3	hóra.
	3000	76	15.80			
	100	76 ⁸	15.70			
	100	76 ⁵	15.70			
Szentesi:	2000	77 ⁵	16.10			
Fehérmegyei:	1000	77	15.85			
	1360	76 ⁴	15.80			
	150	76	15.70			
Pestmegyevidéki:	1600	80	15.30			
	500	78 ⁵	16.—			
	1180	78	16.30			

(Az árak 50 kg.-ként koronaértékben értendők.)

Rozs mérsékelt forgalom mellett ma változatlan maradt. Azonnali szállításra budapesti egyenértékben 13-13.30 koronás árakat jegyzünk.

Árpában nyugodt a hangulat, árak nem változtak: budapesti egyenértékben 12.20 koronáig terjedő árakat jegyzünk.

Zabban jobb vételkedv mellett gyenge a kínálat, árak nem változtak. Minőség szerint helyben 12.80-13.60 koronás árak volnának elérhetők.

Tengeriben kellemesebb a hangulat, a kínálat szintén gyenge és ó-áru hiányában ma budapesti egyenértékben 10.30 koronás árakat jegyzünk, míg Kőbányán 10.40 koronát fizetnek.

Szeszüzlet.

Gyérebb kereslet dacára a szeszáruk e héten változatlanul a legutóbbi zárlatjegyzés szerint záródnak. Elhelt helybeli finomítógyáraktól finomított szesz nagyban adózva 115.50-116.50 K., adózatlanul 45.50-46.—kor. denaturált szesz hordóstul 33-33.50 K. Kicsinyben az ár 2-3 K. drágább.

Élesztőszesz nagyobb kereslet folytán 116-116.50 K. lett zárulva októberi szállításra.

Vidéki finomítógyárak részéről finomított szesz adózva 144.50-145.—K., adózatlanul 44-44.50 kor. lett ajánlva és több tétel azonnali és későbbi szállításra zárulva.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz 38.50-39.50 K. volt ajánlva, de gyérebb kereslet folytán csak néhány kötés létesült tartott áron. Galicziából kínálat nem volt.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 42.—42.50 K.

Bécsi jegyzés 41.—41.40 korona kontingens nyersszeszért.

Kivételre több tétel finomított szeszt vásároltak, mely Dél-Uőrkországra felé lett szállítva.

Budapesti heti jegyzés:	nagyban	kicsinyben
	korona	korona
Finomított szesz	115.50-116.50	117.50-118.50
Élesztőszesz	116.—116.50	117.50-118.50
Nyersszesz adózva	114.—114.50	115.50-116.50
Denaturált szesz	33.—33.50	34.—35.—

Az árak 10,000 literfokként hordó nélkül bérmentve, budapesti vasutállomáshoz szállítva, készpénz fizetés mellett értendők.

Vetőmagvak. (Mautner Ödön tudósítása.)

Vöröshere. A hét vége felé a kivétel részéről élénkebb érdeklődés mutatkozott honi heremag és különösen öregebbszemű áru iránt. Ma már kiválóbb minőségek kerülnek napfényre, mi különben az üzlet további fejlődéséből előrelátható volt. A legutóbbi amerikai jelentések elég kedvezőek, az új áruból beérkezett minták szép minőségekről tesznek tanúságot. Luczernamag. A forgalom elég kellemes, sőt első rendű minőségekben élénkebb mondható, miáltal a jegyzések nemcsak hogy teljesen megraradtak, de szép szintű és nagyobb szemű áruért némileg emelkedtek is. Provence-ből beérkezett minták már jobb minőségűek, de az árkövetelés ilyenekért még magas. Olaszországból eléggé megfelelő árak ajánlatnak.

Muharmagban az üzlet nyugodt. Baltaczimból alig lesz valami kínálva. Őszi borsó eléggé fogyott és aránylag nagyobb mennyiségek vásároltak még.

Jegyzések 50 kilonként Budapesten:

Vöröshere	48-50	korona.
Luczernamag	49-55	„
Muharmag	7-7.50	„
Tavaszi búkköny	7-7.25	„
Őszi borsó	7.50-8.25	„
Baltaczim	12.50-13.50	„

Hedrich és Strauss „Királyalmom“ üzleti tudósítása a „Köztelek“ részére. 1901. szeptember 27. én.

Rozsliszt	
Szám:	0 O/L I. WR. II. II/B III.
Ár: Kor.	22.30 21.70 20.80 20.50 19.30 16.90 14.50
Köleskása:	
Szám	0 1 2 3 4
Ár: Kor.	23.50 22.50 21.50 20.50 19.—
Kukoriczadara: finom (polenta) közép goromba	
Kor.	17.— 20.— 20.—
Rizstakarmányliszt Királyalmi dercze Takarmánydara	
10.80 K.	10.80 K. 9.60 K.
Rozskorpa	
9.70	

Áraink 100 kg.-ként, helyben, elegysúly tisztasulynak véve, zsákkal együtt értendők.

Lujza gözmalom r.-t. jelentése a „Köztelek“ részére. Budapest, 1901. szept. 26-án. Netto-árak 100 kkg-ért, Budapesten, elegysúly tisztasulyként, zsákcstul. Kötelezettség nélkül.

Szám:	0. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Ár K.:	25.— 24.20 23.40 22.60 22.20 21.20 20.60 18.20
	7 1/2. 8.
	16.20 11.—
Korpa:	F. G.
Ár korona:	8.80 8.90

Rozslisztárak:	
0 O/L I. FR. II. II/b. III. Rkorpa	
K.:	23.50 22.50 22.— 21.50 20.50 18.— 16.— 9.80

Az Erzsébet-Gözmalom-Társaság üzleti tudósítása a „Köztelek“ részére. Budapest, 1901. szept. 26-án. Kötelezettség nélküli árak 100 kilonként, zsákcstul, elegysúly tiszta sulynak véve, a budapesti vasut: és hajóállomásokhoz szállítva:

buzaliszt:	
Sz.:	0 1 2 3 4 5 6 7 7 1/2
Ár:	25.— 24.40 23.30 22.40 22.— 21.40 20.40 17.90 15.70
8-as takarmányliszt buzakorpa finom goromba	
	11.40 8.90 8.90

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca. 1901. szeptember 27-én. A szeszfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek“ részére.)

Felhozott a szokott községekben 120 szekér réti széna, 97 szekér muhar, 24 szekér zsupszalma, 6 szekér alomszalma, — takarmányszalma, — szekér tengeriszár,

5 szekér egyéb takarmány (zabosbüköny, sarju, stb.), 400 zsák szecska.

A forgalom élénk.

Árak fillérekben g-ként a következők: réti széna 420-600, muhar 460-540, zsupszalma 290-340, alomszalma 240-280, takarmányszalma —, tengeriszár —, egyéb takarmány —, zabosbüköny 500-520, lóhere —, luczerna —, köles —, sarju 460-460, szalmaszecska 360-400. Összes kocsiszám 256. Összes súly 332300 kg.

Állatvásárok.

Budapesti szürómárvásár. 1901. szept. hó 26-án. A székesfővárosi közbizottság és márvásár igazgatóságának jelentése.

Felhajtatott: belföldi 468 db, eladatott — db, galicziai — drb, eladatott — drb, tiroli drb, eladatott — drb, növendék előborju 24 db, eladatott — drb, élő bárány — db, eladatott — db; leölt belföldi — drb, eladatott — drb, galicziai 1 drb, eladatott — drb, tiroli — drb, eladatott — drb, bécsi leölt — drb, eladatott — drb, növendék borju — drb, eladatott — drb, leölt bárány — drb, eladatott — drb, élő kecske gödöllye — drb, eladatott — drb.

A vásár irányzata élénk volt.

Árak a következők: Élő borjuk: belföldi — koronáig, kivételesen — koronáig dbonkint, 64-88- koronáig, kivételesen 92 — koronáig sulyra, galicziai —, kiv. — koronáig drbonkint, — kor-ig, kiv. — koronáig sulyra, tiroli — koronáig kiv. — koronáig drbonkint, — koronáig kiv. — koronáig sulyra, növendék borju — koronáig, kiv. — koronáig drbkint, 40-52 koronáig, kiv. — koronáig sulyra. Leölt borju: belföldi — koronáig kiv. — koronáig sulyra, galicziai — koronáig kiv. — koronáig sulyra, tiroli — koronáig, kiv. — koronáig drbonkint, bécsi — koronáig kiv. — koronáig sulyra, kecske — koronáig, kiv. — koronáig páronkint, élő bárány — koronáig páronkint, leölt bárány — koronáig párja.

Budapesti gazdasági és tenyészmárvásár. 1901. évi szept. hó 26-án. (A budapesti közbizottság és márvásár igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhajtatott: 251 drb, ugymint: jármos ökör első minőségű — drb, közép 56 darab, alárendelt — darab. Fejőstehen: fehér 2 drb, tarka 87 darab, tenyészbika — drb, tarka tinó — drb, fehér — darab, jármosbivaly 10 drb, bonyhádi 96 darab, hizlalni való ökör — darab, úszó fehér — darab.

Jármos ökör és jármos bivaly a kereslet élénkebb, fejős tehénvásár lanyhább s ezek ára 10-20 koronával csökkent.

Következő árak jegyeztettek: Elsőrendű jármos ökör 580-760 K-ig, középmin. jármos ökör — K-ig pár-kint, alárendelt minőségű jármos ökör — K-ig páronkint, jármos bivaly 480-600 K. é. s. mm., — K-ig páronkint, jobb minőségű jármos ökör 60-64 K-ig é. s. mm.-kint, tarka bekötött való ökör — K-ig é. s. mm. Fejőstehenekért és pedig: Fejőstehén magyar tehén — koronáig darabonkint, tarka kevert származású tehén 140-210 K-ig darabonkint, bonyhádi tehén 220-330 K-ig, kiv. — korona darabonkint.

Budapesti vágómarhávasár. 1901. szeptember 26-án. (A budapesti közbizottság és márvásár igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhajtatott: 1949 drb nagy vágómarha, nevezetesen: 1076 darab magyar és tarka ökör, 640 darab magyar és tarka tehén, — drb szerbiai ökör, — drb szerbiai tehén, — drb boszniai ökör, — drb boszniai tehén, 134 drb magyar bika és 99 drb bivaly.

Minőség szerint: 3 darab elsőrendű hizott bika, 101 drb középminőségű bika és 35 drb alárendelt minőségű bika, 123 darab elsőrendű hizott ökör, 913 darab középminőségű ökör és 57 drb alárendelt minőségű ökör, 4 drb elsőrendű hizott tehén, 529 drb középminőségű tehén, 134 drb alárendelt minőségű tehén.

A vágómarha felhajtás változatlan, az irányzat minthogy a budapesti mészárosok szükségleteiket a keddi vesztégyvásáron nagycbbrészt kielégítették, lanyha, az árak általában változatlanok.

Következő árak jegyeztettek: Hizott magyar ökör jobb minőségű 64-70-., kivételesen 72-., — K., hizott magyar ökör középminőségű 56-82-., kiv. —, alárendelt minőségű magyar ökör 46-54-., jobb minőségű magyar tehén 36-52-., tarka 44-64 kivételesen magyar tehén —, magyar tehén középminőségű —, kiv. —, alárendelt minőségű magyar és szerb tehén —, kiv. —, szerbiai ökör jobb minőségű —, kiv. —, szerbiai ökör középminőségű —, kiv. —, szerbiai ökör alárendelt minőségű —, kiv. —, magyar bika 42-62-., kiv. —, magyar bivaly 30-44-., kiv. —, magyar legelőmarha I. rendű 42-60-., kiv. —, II. rendű —, kiv. — koronáig métermázsánkint, élősulyban.

Budapesti lóvásár. Bpest, 1901. szept. 26-án. (A budapesti vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

A mai vásáron úgy a felhajtás, mint a vásár orgalom emelkedett volt.

Felhajtatott összesen 529 db. Eladatott 418 drb. Jobb minőségű lovakkól (hátas) 10 db, eladatott 2 db, 300-400 K-ért, könnyebb kocsiló (jukker stb.) 20 drb, eladatott 8 drb, 360-420 K-ért, nehezebb kocsiló (hintós) 12 drb, eladatott 4 drb 340-410 K-ért, igás kocsiló (nehéz nyugoti faj) 50 drb, eladatott 46 darab 230-320 K-ért, ponny 4 drb, eladatott 0 drb — koronáért. Középminőségű lovakkól: nehezebb félek (fuváros ló stb.) 100 db, eladatott 80 db 100-200 K-ért, könnyebb félek (parasztló stb.) 250 drb, eladatott 220 darab 50-85 K-ért; alárendelt minőségű lovakkól 83 drb, eladatott 58 drb 16-34 K-ért. Bécsi vágóra vásároltatott 70 drb, az állatkert részére vásároltatott 6 drb, tulajdonjogra gyanus ló lefoglaltatott — darab, ragályos betegségre gyanus ló lefoglaltatott — darab, takonykór miatt a gypmesterhez küldetett — drb.

Kőbányai sertésvásár. 1901. évi szept. hó 27-én. (Első magyar sertésüzemelési társaság telefonjelentése a „Köztelek” részére.)

Az üzlet csendes volt.

Heti állag-árak: Magyar válogatott 320-380 kilogrammos nehéz 92-93 fillér, 280-300 kgrammos nehéz 92-93 fillér, öreg 300 kg. tuli — fillér, vidéki sertés könnyű — fill., szerb 88-91 fillér, román — fill., tiszta kgr. páronkint 45 kgr. ételsúlylevonás és 40% engedmény szokásos. — **Eleségárak:** Tengeri (6) 1090 korona, árpa (6) 1270 korona Kőbányán átvéve. — **Helyi állomány:** szept. 20-án maradt 45029 darab. — **Felhajtás:** Belföldről 630 darab, Szerbiából 3169 drb, Romániából — darab, egyéb államokból — darab, összesen 3799 drb. Főösszeg: 48828 drb. Állomány és felhajtás együtt — drb. — **Elhajtás:** budapesti fogyasztásra (I-X. kerület) 1138 drb, belföldre Budapest környékére 1003 darab, Bécsbe 111 drb, osztrák tartományokba 1258 drb, Ausztriába — drb, Német birodalomba — darab, egyéb országokba — darab, összesen 3537 drb. A szappangyárakban feldolgozott 3 darab, szállásokban elhullott — darab, waggonokból kirakott hulla 19 drb, borsókásnak találtatott 5 drb, összesen 24 darab. Maradt állomány 45291 darab. A részvényszállásokban 16239 darab van elhelyezve. Az egészségügyi és tranzitállásokban maradt szept. 20-án 3052 darab. — **Felhajtás:** Szerbiából 3169 drb, Romániából — drb, összesen 6221 darab. — **Elhajtás:** 1681 darab, maradt állomány 4540 darab és pedig 4540 darab szerb és — drb román. Az egészségügyi szemlénél jan. 1-től máig 255 darab a fogyasztás alól kivonatott és technikai czélokra feldolgoztatott.

Bécsi vágómarhávasár. 1901. szeptember hó 24-én. (Vass Jenő tudósítása „Köztelek” részére.)

Összes felhajtás 5007 db. Ebből magyar 3331 db, galicziai 223 darab, bukovinai —, német 953 db, hizott 2709 db, legelő 759 db, fiatal 1539 db, ökör 3220 db, bika 913 db, tehén 630 db, bivaly 244 db. A múlt hetinél mintegy 600 darabbal kisebb felhajtás daczára — csak hat napi szükséglet lévén felezendő — az üzlet lanyha volt.

Árak: prima magyar 73-78- (82-), szekunda 60-69, tertia 52-59, galicziai prima 73-74- (—), szekunda 68-72, tertia 60-67. Német prima 76-83- (85-), szekunda 68-75, tertia 62-67. Legelőmarha: szerb és magyar 60-60-., rosszabb minőségű 50-60-., bika 40-62 (66), tehén 40-62 és bivaly 36-44-., Az összes eladások, élősulyban, 100 kilogrammonként, koronákban értendők.

Bécsi szürómárvásár. 1901. szeptember 19-én. Felhajatott: 3455 borju, 2750 élő sertés, 1167 kizsigerelt sertés, 622 kizsigerelt juh, 88 bárány.

Az üzlet valamennyi áruban lanyha volt.

Árak kilogrammonként: kizsigerelt borju 72-88 prima 90-110, primissima 112-120 (—), élő borju 60-88, prima — (—), primissima — (—), fiatal sertés 68-88, kizsigerelt hussertés —, nehéz 90-100, süldő 84-104, (—), könnyű süldő —, kizsigerelt juh 60-84 pr. kiló fillérekben, bárány páronkint 10-24 (—) korona.

Bécsi juhvásár. 1901 szept. hó 19-én. Felhajtás 6350 db. juh. Az üzlet vontatott.

Árak: juh 44-48, kiv. —, raczka 36-42- fillér pr. kiló élősulyban.

Bécsi sertésvásár. 1901. szept. 24-én. (Schleiffelder és társai bizományi cég távirati jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhajtás: 4082 lengyel, 8054 magyar összesen 12136 drb.

A vásár lanyha volt. Árak kilonként élősulyban fogyasztási adó nélkül prima 74-78 fillér kivételesen — fillér, közepes 66-72 fillér könnyű — fillér, süldő 68-88 fillér.

Ingtatlanok árverései (40,000 korona becsértéken felül.)

(Kivonat a hivatalos lapból.)

Szept. 30.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Róth Mihály	219401
Szept. 30.	Tornai kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Tamlényi Mária	43242

Szept. 30.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Szenási István	188367
Okt. 8.	Szabadkai kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Vérnes Béla	173985
Okt. 8.	Rimaszombati kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Vajda András	62389
Okt. 10.	Aradi kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Wechsler Ede	98637
Okt. 10.	Szentesi kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	br. Maasburg Sándor	45072
Okt. 11.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Sperlinger Vilmos	171439
Okt. 17.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Reicher Kálmán	185400
Okt. 18.	Kolozsvári kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Pataky Gergelyné örökösei	89069
Nov. 18.	Kolozsvári kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Solymosi Olivér	52900
Decz. 2.	Dicső-szt-márt. kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Thuróczy Kálmán	129114
Decz. 20.	Rimaszombati kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Dub Albert	269121

Szerkesztői üzenetek.

V. S. urnak, *Heves*. Kérdései első részére a feleletet lapunk mai számában találhatja fel.

S. K. urnak, *Budapest*. A széna és szalmakazal, továbbá a baglya köbirtalmának kiszámítását megtalálhatja a „Köztelek” zsebnaptárban.

Sz. K. urnak, *Homok*. A kérdezett állások nem minden esetben hirdetteink nálunk a legpontosabb értesítést a „Földművelésügyi Ertesítő”-ből kaphatja meg, mely a földművelési miniszterium hivatalos közlönye és bármely állami gazdaság, vagy gazdasági tudósító révén megkapható.

S. F. urnak, *Tolmács*. Forduljon a kértett ügyben a megyéjében székelő gazdasági egyesülethez.

B. V. urnak, *Pá-Radvány*. Engelbrecht Károly szőlőművelési munkája, kapható bármely könyvkereskedésben, ára egy korona. (Vass József antiq. könyvkereskedő is beszerzi. Budapest, VII. Erzsébet-körút 38.)

J. Sz. urnak, *Bar*. A „Magyar Mezőgazdák Szövetkeze” szívesen közli a kérdéses egyének címét, ha hozzá fordul.

F. B. urnak, *Eger-Farmacs*. Kérdését áttettük az illetékes szakrovatvezetőhöz, akinek választat közöljük, ha megkaptuk.

R. J. urnak, *Tépe*. Szalay János munkájában megtalálhatja a kívántakat részletesen. Ára 1 korona, kapható szerzőnél Szolnokon.

F. M. urnak, *Lypuka-Nénye*. Forduljon ezen ügyben a megyéjében székelő gazd. egyesülethez.

Mezőgazdák Gyelmébe!

Elismert kitűnő hazai gyártmány!

1600 gőzcseplőkészlet üzemben!

CZIM:

ELSŐ MAGYAR

gazdasági gépgyár

RÉSZVÉNYTÁRSULAT

BUDAPESTEN,

VÁCZI-UT 19. SZÁM.

Gőzcseplőkészletek

2 1/2, 3 1/2, 4, 4 1/2, 6, 8, 10, 12 lóerejűek.

Magánjárók

(uti mezdonyok.)

Kérjék minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni, készséggel adunk kimerítő és felvilágosító választ.

Árjegyzék kívántra díjmentesen küldetk.

Szénási István	188367
Vermes Béla	173985
Vajda András	62389
Wechsler Ede	98637
br. Maasburg Sándor	45072
Sperlinger Vilmos	171439
Reicher Kálmán	185400
Pataky Gergelyné örökösei	89069
Solymosi Olivér	52900
Thuróczy Kálmán	129114
Dub Albert	259121

tek.
 si első részére a
 tja fel.
 na és szalmakazal,
 zámítását megtalál-
 Bezett állások nem
 a legpontosabb
 sító-ből kaphatja
 m hivatalos köz-
 gy gazdasági tudó-
 jon a kértett ügy-
 egyesülethez.
 ngelbrecht Károly
 ely könyvkereske-
 antiq. könyvkeres-
 bet-körút 38.)
 Mezőgazdák Szö-
 gyének címét, ha
 rdését attettük az
 választát közöljük,
 nos munkájában
 n. Ára 1 korona,
 rdüljön ezen ügy-
 lethez.

Importált eredeti
angol kosok
 kaphatók :
PICK OSWALD-nál
BUDAPEST,
VIII., Külső-Kerepesti-ut 1. sz.

BECK és GERGELY
BUDAPEST, V. KER., VÁCZI-ÚT 12. SZ.
 GAZDASÁGI GÉPEK RÜSTON-GŐZCSEPLŐK
BENZIN-MOTOROK
 GŐZGÉPEK GŐZEKÉK

SZIVATTYUK MÉRLEGEK,
 minden neme, házi, nyilvános, mezőgazdasági és iparezélokra.
 Legjobb gummi- és kender-tömlők. Mindenféle csövek.
 legújabb javított rendszerű fűzős, azáza-
 dos és hidmérlegek fából és vasból, kereskedelmi,
 közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari czélokra.
 Embermérlegek, mérlegek házi használatra, barommérle-
 gek. Commandit-társaság szivattyu- és mérleggyártásra.
Árjegyzékek W. GARVENS, Wien, L. Wallfischgasse 14. sz.
 ingyen és bérmentve. Schwarzenbergstrasse 6.

Előfizetési felhívás!
Weidmannsheil-ra
 Képes folyóirat vadászat, halászat, lövészet és kutyatenyésztésre. Weidmannsheil az összes austria és magyarországi vadászati lapok közt legjobban van elterjedve.
 Előkelő kiállítás, jó cikkek, gyönyörű képek.
 Ára negyedévenként 2 korona.
 Mutatványszámokat kívánatra ingyen és bérmentve a Weidmannsheil intézőségére Klagenfurt. 4582

be!
 tmány!
 zemben!
 AR
 r
 ULAT
 M.
 etek
 erejűek.
 ók
 ssel bi-
 széggel
 választ.
 lidatik.

Dús terméstöbbletek létrehozatalára,
 az összes gabonafélék, takarmányvetések, hurgonya, répa és tengeri alá, kivált gyengén sikerült vetések feljavítására, legfőképp pedig szőlők trágyázására, úgyszintén dinnye és konyhakertiek (uborka, tök) hihetetlen termésfokozására ajánljuk szárított kőbányai hizottsertés-trágyánkat, mely bámulatos gyors és biztos hatása által feltűnő elterjedésre tett szert és lényeges megtakarításokat tesz lehetővé.
 Megrendelések intézendők
BUDAPEST-KŐBÁNYAI TRÁGYASZÁRÍTÓ-GYÁR
 Bosányi, Schietrumpf és Társa
BUDAPEST, V., Bálvány-utca 2.
 Kimerítő prospectus ingyen és bérmentve

Gazda

kerestetik január 1-re. Megkivántatik, hogy az illető hosszabb gyakorlat és tapasztalattal bírjon a gazdaság ágában, nős, erélyes, megbízható és józan életű legyen. Fizetése 240 korona, 30 hectoliter étel, 12 kiló só, 16 köbméter fa, 2 hold föld, 2 tehén és disznó tartás, 2 szobás lakás és nagy kert. Bizonyítvány másolatokkal ellátott kérvények, melyek vissza nem küldetnek.

Rudolph Ignác

uradalmi intézőhöz 4701

Gombos u. p. Nagy-Ida (Abaujmege) intézendők.

Magy. kir. államvasutak igazgatósága.
ad 115139/901. számhoz.

Pályázati hirdetmény.

Alulírott igazgatóság a magy. kir. államvasutaknál a kelmékből, szövetekből, könyvkötészeti cikkekkel és rövidárúkból felmerülő szükségletnek szállítást 1902. évre, esetleg 1904. év végéig terjedő időre biztosítani szándékozván, ez iránt nyilvános pályázatot hirdet.

A kiírás tárgyát képező egyes cikkek feltüntetett jegyzék, mely egyszersmind ajánlati mintául is szolgál, valamint a szállítására vonatkozó részletes módzatok valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál is megtekinthetők és a magyar kir. államvasutak igazgatósága anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál (Budapest, VI., Andrássy-ut 73. szám, II. em. 46. ajtószám) díjtalanul kaphatók.

Az előírt módon kiállított, egy koronás magy. kir. okmánybélyeggel ellátott és lepecsételt ajánlatok legkésőbb f. évi október hó 25-ének déli 12 órájáig a fentemlített szakosztálynál benyújtandók, vagy posta útján oda küldendők. Az ajánlat borítékát a felirattal látandó el: „Ajánlat ad 115139/901. számhoz.”

Ugyanezen időpontig átadandók ugyanott a kötelező minőségi minták is. Bánatpénz gyanánt az ajánlandó cikkek értékének 5%-a legkésőbb f. évi október hó 24-ének déli 12 órájáig a magy. kir. államvasutak budapesti főpénztáránál letendő.

Később benyújtott ajánlatok, valamint olyanok, melyek nem pontosan és a részletes módzatok bemutatása mellett állítatnak ki, figyelembe nem fognak vétetni. Budapest, 1901. évi szeptember hóban.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága.

Tenyészmарha eladás.

A herceg Ypsilanti örökösök Somogy megyében fekvő simongáti gazdaságából (posta és vasut állomás Nagy-Atád)

19 darab legjobb karban lévő tarka tehén
és 12 darab 2 éves tarka üsző

a tehenészet felhagyása miatt eladatik. Az ár kilónként élő súlyban 56 fillér. Bővebb értesítést az uradalom felügyelői hivatala nyújt.

4711

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10. sz. II. emelet
az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

ugyis mint a
Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége
erkölcsi támogatásával. Alakult: 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulása: ..... 400.000 kor.
Alapítványok és üzletreszekben: ..... 1.200.000 kor.
Összesen: 1.600.000 kor.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen.

Az üzlet eredményében biztosított tagok a díjarányban részesülnek. Biztosítási ajánlatokat elfogad közvetlenül a központ vagy a képviselők közvetítésével és felvilágosítással és nyomtatványokkal minden irányban készséggel szolgál

1898

az igazgatóság.

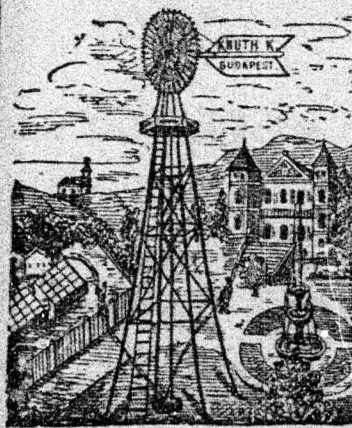
Knuth Károly

mérnök és gyáros.

GYÁR ÉS IRODA:

BUDAPEST,

VII. ker., Garay-utca 6-8. szám.

Elvállal: Központi-, víz-, lég- és gőzfűtések, légszusz- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, cölöttek, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb., nemkülönben kőszén-, olaj- és petróleum váladékból nyert gázok értékesítését, csővezeték készületek létesítését, városok, indóházak, nagyobb épületek és gyárak számára.

Tervek, költségvetések, jövedelmi előirányzatok gyorsan készíttetnek.

Legjobb minőségű kőanyag-csövek raktáron.

82420. számhoz 1901.

Hirdetmény.

A kisbéri m. kir. állami ménésbirtokon mintegy 62 darab öreg és 447 drb süldő

hizott sertés

folyó évi október hó 7-én

a ménésbirtok igazgatóságánál tartandó zárt írásbeli ajánlati versenytárgyalás útján el fog adatni.

Az egy koronás bélyeggel és 5% bánatpénzzel ellátott ajánlatok fentemlített határidőig a kisbéri m. kir. állami ménésbirtok igazgatóságánál nyújtandók be.

A részletes feltételek a m. kir. gazdasági főigazgatónál (Budapest, földmívelésügyi miniszterium II. emelet 80. ajtó) és a kisbéri magy. kir. állami ménésbirtok igazgatóságánál tudhatók meg.

Budapest, 1901. szeptember 20-án.

M. kir. földmívelésügyi miniszter.

4709

ACZÉL-SZÉLMÓTOROK

automatikus szabályozással szélerő és szélirány után, teljesen felszerelve, dugattyúszivattyúval, javított vascső-vezetőrudazattal és vezetőrud-csapágyakkal

ára 320 korona

Hőlégszivattyú-gépek szagtalan petroleum-tüzeléssel; vízvezeték-csővek, szerelvények és mindennemű szivattyú-berendezések.

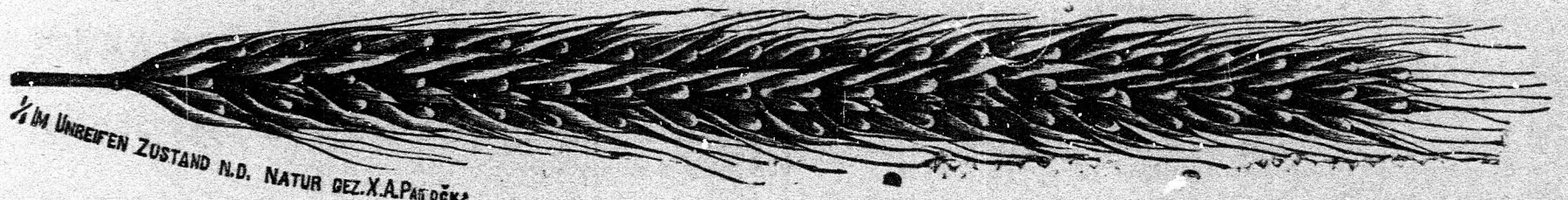
„AGRICOLA“ Tul. Schwarz M.

Műszaki iroda és gépgyár.

4570

BÉCS, XX/2. Passetistr. 27. (f)

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve.

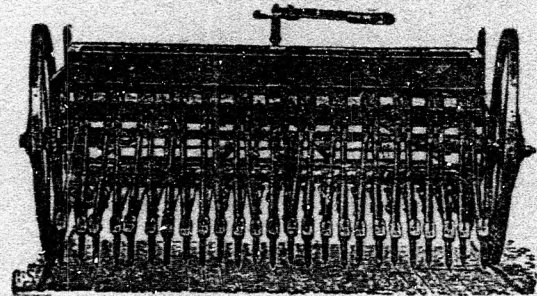
BAHLEN óriási vetőrozsa (Bahlsen „Elite“-je, Bahlsen „Triumph“-ja).

Az idén is vetéseim a legtakarókosabb vetés dacára a legkiadóbbaknak bizonyultak. (30-54-szeres maghozam, nagy, értékes szalmáhozam). Egyetlen más vetőrozsa sem sikerült oly kitűnően. Alkalmos minden falpra, még zord hegyi vidékre is. A megfokvált ellen nagy ellenálló képességű. Biztosan: kiadóbb és ellenállóbb minden más fajtánál. Ezen eredeti vetőmag (bőrvényesen védve) csak nálam kapható. A fenti nevű vetőmag-vásárlásokról melyeknek csomagolás-védjeggyel nem bír, sürgősen óvunk mindenkit. Árjegyzéket számos eredeti tudósítással ingyen küld ERNST BAHLEN vetőmagtermelő, PRÁGA.

PROPPER SAMU

mezőgazdasági gépraktára
Budapest, V. ker., Váci-körút 52. szám.
Ajánlja mérsékelt áron a jelen idejére

SACK RUDOLF elismert kitűnő gyártmányait

Acséleléit,
Vasboronát;
grubbereit,
sorvetőg-peit,
répakapálóit,
fogatos eszközzeit.

Ez alkalommal különösen felhívja a t. gazdák közönség b. figyelmét az általa képviselt

DEERING-féle a világ legnagyobb amerikai aratógép gyárának

fűkaszalógépeire, marokrakó és kéveköto aratógépeire,

és szénagyujtó gépeire, mely gépeket teljes jó állás mellett állítja jutányos áron Bizonysítványok fenti gépekről, ismerítő árjegyzékek és készleges felvilágosítások

Felhívás.

A csákvári földmives iskolában az új tanfolyam f. évi október hó folyamán megnyitandó lévén, mindazok, kik abba felvételt óhajtanak, felhivatnak, hogy kérvényeiket október hónapnak 10-ik napján délelőtt 9 órakor az iskola helyiségeiben személyesen mutassák be.

A felvételi feltételek ezek:

- Betöltött 17 éves életkor.
- Erős, egészséges testalkat.
- Jó erkölcsi magavisélet.
- Irni, olvasni tudás.
- Csakis egyszerű földmivesek vétetnek fel.

A felvételt kérvényező tartozik bemutatni:

- Sajátkezűleg irt folyamodványát.
- Keresztlevelét.
- Szüleinek, vagy gyámjának abbéli írásbeli nyilatkozatát, hogy az iskolába való belépést óhajtják és hogy azon esetre, ha a tanuló az iskolát a 2 tanév leforgása előtt elhagyná, a reáfordított költségeket (naponként 80 fillért) megtérítik.
- Esetleges cselédkönyvét.

A felvételnél a jómódu földesgazdák, vagy ilyenek fiai, továbbá a katonakötelezettségnek eleget tett s ezek között az al-tiszti rangot elnyert egyének előnyben részesülnek, valamint a katonasorozáson túl levők.

A kitűzött napon személyesen **jelentkezők közül az igazgatóság választ.**

A felvett tanuló köteles magát ellátni legkevesebben 1 ünneplő és 1 hétköznapi felsőruhával, elegendő fehérneművel és 2 törülközővel.

A tanfolyam 2 évig tart, mely idő alatt a tanulók költségemre, ruházaton kívül, teljes ellátásban részesülnek.

A tanulók évi 70 Korona díjazásban részesülnek.

A felvett tanulók a tanulási órákon kívül az összes gazdasági, szőlészeti és kertészeti munkákban résztvenni kötelesek.

Csákvár Fehérmegyében fekszik, vasútállomása Bicske vagy Székesfehérvár.

Csákvár 1901. szeptember 20.

4702

Gróf Esterházy Miklós Móríc.

77807. számhoz II/2. a. 1901.

Hirdetmény.

A mezőhegyesi ménesbirtok répa szeszgyáraiban
**1000 hectoliter contingens és
610 hectoliter contigensen ki-
vüli finom szesz kerül el-
adásra.**

Venni szándékozók egy (1) koronás bélyeggel és az ajánlott szesz árának 10%-át tevő bántpénzzel ellátott zár írásbeli ajánlataikat a mezőhegyesi ménesbirtok igazgatóságához

folyó évi október hó 14-én délelőtt 10 óráig

terjeszszék be.

A közelebbi feltételek a gazdasági főigazgatónál (földmívelésügyi miniszterium II. em. 80. szám ajtó) és a mezőhegyesi ménesbirtok igazgatóságánál megtudhatók és az igazgatóság által kívánatra meg is küldetnek.

Budapest, 1901. szeptember 19-én.

M. kir. földmívelésügyi miniszter.

4708

Actiengesellschaft

Stahlwerke

Weissenfels

ezelőtt Goeppinger & Co.

Weissenfels, Oberkrain.

Szab. aczélfördők.

A hordóban levő folyadék nem veszít súlyából kiszivárgás, felszivódás és apadók által. Nincs tűzveszély.

Petroleum, benzol, festékárak, spiritusz, olajok, alkáliák stb. részére.

Kapható minden vasutas kocsiban.

A szab. aczélfördők, acs. és kir. hadserőknél és a m. kir. honvédségnél, mint nyakláncok van elfogadva.

Amerikai szabadalmazott aczélláncok forrasztás nélkül.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

„UJDONSÁG” Elektromos uton forrasztott láncok mezőgazdák és iparosok részére.

KÜHNE E., MOSON

mezőgazdasági gépgyárában

készülnek és az őszi idényre szállíthatók:

Egy- és többvasu aczélekek, leggondosabb kivitelben és szerkezetben.

Boronák és rögtörő hengerek,

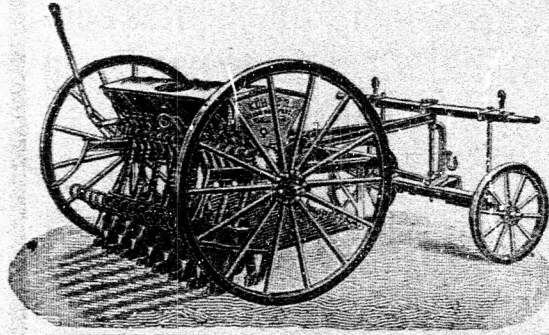
„Mosoni-Drill“ tolókeres és „Hungaria-Drill“

merítőkorongos bevált sorvetőgépek.

Tisztító- és szelelő-rosták, konkolyválasztógépek.

Borsajtók, szőlőzúzó és bogyozó.

Uj! Szabadalmazott Casali-féle nagy morzsolók erőműhajtásra. Takarmánykészítógépek.

Takarmánykamra berendezések.

Főraktár:

Budapest, VI. ker., Váci-körút 57/a.

Árjegyzék szívesen küldetik.

Mezőgazdasági vállalat vidéki központi irodája részére kellő szakképzettséggel bíró, oly gazdasági könyvelőt

keres, ki hasonló minőségben már működött. Magyar nyelven sajátkezűleg irtt folyamodványok „G. K. 3016“ szám alatt ezimzendők: Schwarz József hirdető irodájába, Budapest, Marokkai-utca 4. szám. 4677

Haszonbérbe adatik

Komárom vármegye csallóközi járás Megyeres község határában fekvő 320 holdas házilag kezelt birtok, gazdasági épület és felszerelésekkel együtt, haláleset miatt. 4663

Felvilágosítást nyújt a tulajdonos

őzv. Koczor Ferenczné,

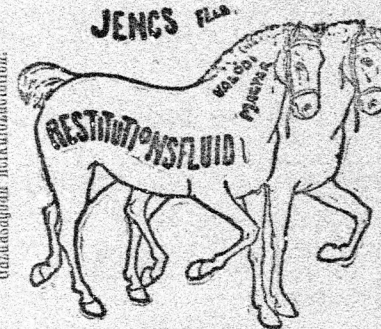
Komárom, Klapka-tér 142.

JENCS-féle

Magyar Restitutios Fluid

lovak és szarvasmarháknak.

Gazdaságban nélkülözhetetlen.

Az állatok izomerejét fokozza tartóvá, erőssé teszi, meggyógyítja a lábuk merev benulását az intárgulást, s az ugynevezett pókosodást.

Ára 2 korona. Postán 2.60 k. beküldése után bérmentve küldi

Jencs Vilmos gyógyszerháza

Budapest, II. Széna-tér 2. sz.

Főraktár: Dr. EGGER „Nador“ gyógyszerháza Budapest, VI., Váci-körút 17. sz.

Őszi vetésre ajánlunk vörös tarbuzát

(Lásd a Wiener Landw. Zeitung 1901. augusztus 18-iki 66. számát.)

rendkívül hozamús, kipróbált fagyálló, rozsa és megdülésnek igen ellentállni tudó fajta.

Ára ab Zhorowitz 100 kilónként 24 korona. Zsákok önköltségen számíthatnak. — 500 kilónál alul nem adatik el.

Zuckerfabrik Zborowitz in Mähren. 4435

A sertés javítása és hizlalása

gazdák és hizlalók használatára.

Irta K. Ruffy Pál.

Ára portómentes küldéssel 1 forint 10 kofezér

Faragó-féle Csüdsömör-kenőcs.

Biztos hatású szer, csüdsömör, hám és nyeregtréa ellen Faragó-féle

Versenyfluid.

izom, izület-rándulás, valamint rokkantság esetében kitünőnek bizonyult. 1258

Mindkét szer, több nagyobb uradalomnál, valamint kisebb gazdáknál kipróbálva; már több év óta igen jó eredményt használtak.

Kapható a feltaláló és készítőnél

FARAGÓ ODÓN

gyógyszerésznél

Tét-Komlós Békés-megye.

1 nagy tégely Csüdsömörkenőcs — 2 korona.
1 kis — 1 „
1 fűveg Versenyfluid 3 deciliter — 2 „

Másolat.

Tisztelt gyógyszerész ur! Tiszteletem és köszönetem nyilvánítása után értesitem Önt, hogy a küldött 5 tégely „Csüdsömör-kenőcs“ várákosomnak teljesen megfelelt.

Ennek kapcsán azt nemcsak csüdsömör, hanem hámtréák ellen is, bármely uradalomnak melegen ajánlom. Iharos-Berény, 1900. szept. 23-án. Tisztelettel Csicsványi János nyug. orv. és kir. Állatorvos Br. Jnkey István ur ménesmestere.

UJ! Ökör-körömpatkó

Zehetbauer szabadalma.

Nélkülözhetetlen gazdák, birtokosok, sörfőződékek és szeszfordék stb. részére. 4529/a

Vezér elárúsító:

Echinger és Fernau

WIEN.

XV., Neubaugürtel 7. és 9. Prospectusok kívánatra küldetnek. Mezőgazd. kiállítás Ried-ben 1901. legmagasabb kitüntetés arany érem.

WEISER J. C. gazdasági gépgyára NAGY-KANIZSÁN.

Ajánlja egyetemes egyes és kétvasu aczélekeit legkiválóbb anyagból és legjobb kivitelben, az egyetemes ekékhez alkalmazható összes felszerelvényeit, boronáit és egyéb talajmívelő eszközöit.

„ZALA DRILL“ sík és hegyes talajhoz egyaránt alkalmas.

Magyarország legjobb sorvetőgépeit, szabadalm. kiváltható kapacitásokkal.

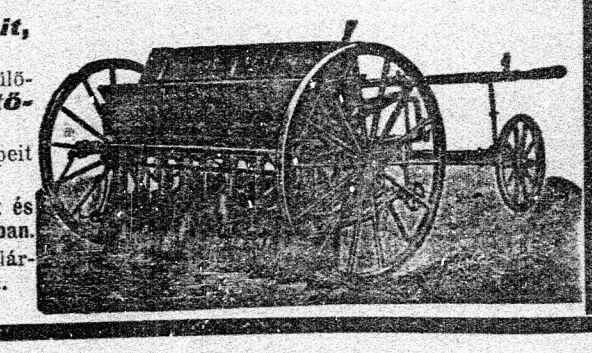
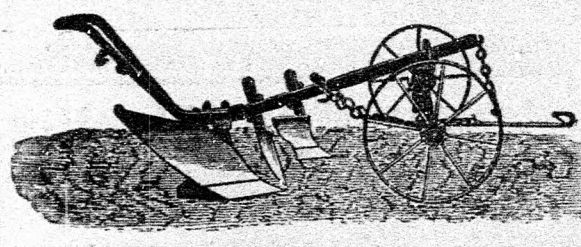
Homokos talajhoz a „ZALA DRILL“ különösen e célra készített és kitünőnek bizonyult vető-sarukkal lesz ellátva.

„PERFECTA“ merítőkorongos sorvetőgépeit leszállított áron.

„PLANET“ rdsz. egykerékű kézi kapált és töltőgépet 20 korona árban.

„HOLLINGSWORTH“ lögerebléjét legszilárdabb kivitelben.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

10 drb elsőrendű fiatal bonyhádi fajtehén eladó

a Felső-Margitszigeten, Budapesten.

E 10 tehén naponként 120 liter tejet ad, miről a vevő meggyőződhetik.

4662 Bővebbet:

Kohn Samu és József

Budapesten,

VII., Rottenbiller-utca 60. szám.

Lovak

és egyéb házi állatok nevelése és épségben tartására feltétlenül szükséges az Amon gyógyszerész

Restitutios fluid-essentiája,

a melyet egy liter denaturált szeszszel kell összekeverni és azonnal készen van a legkitünőbb Restitutios-Fluid, a mely rándulás, ficzam, túleröltetés, hülés, stb. bántalmaknál a legbiztosabb eredményt használtatik.

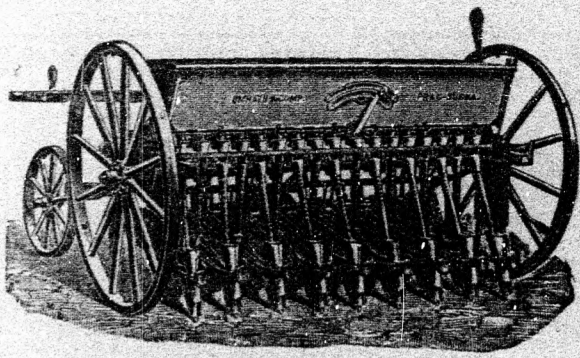
Egy üveg ára 1 korona. 12 „ „ 10 „

vagyis egy liter Restitutios-fluid otthon készíthető csak 1 kor: 40 fillérbe kerül csakis a 4569

„Sas drogeriában“, Budapest, VII., Kercpesi-út 70.

Vidékre utányét melletti szállítás,

Egyetemes sorvetőgépek

legjobb tolókerék-rendszer. Magyar és osztrák szabadalom.

Utólérhetlen Tessék

MEGBIZHATÓ! árjegyzéket

CZÉLSZERŰ! kéri!

KÖNNYŰ JÁRATU!

Ekék. Trieurök.

Umrath és Társa Budapest,

V. Váci-körút 60. szám.

Gőzcsepplőkészletek 12 lóerőig. — Ipari mozgonyok 100 lóerőig.

Elmél szerek értékesítését csak az előírt 1/2% mellett.
Felvilágosítást és csomagolási utasítást ingyen nyújt tagok és nem tagoknak.
Azonnali készpénz-számlálás.

Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete HATÓSÁGI KÖZVETÍTŐ

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS KÖZPONTI VÁSÁRCSARNOKÁBAN.
Sürgőnyozim: Aurora-Budapest.

Értékesítésre elfogad:
Husneműket, füstölt húst, vadakat, szárnyasokat — élő és leölt állapotban, tojást, vajjal, halat burgonyát, káposztát, zöldségféléket, gyümölcsöt stb.

GANZ és TÁRSA

vasöntöde és gépgyár r.-társ. BUDAPESTEN.

Petroleummal és adómentes benzinnel hajtott motorok gazdaság céljaira
(BANKI szab. rendszere).

Mechwart-féle gőzekék és petroleumekék.

Hengerszékék, köjاراتok és teljes malom-berendezések.

Turbinák. — Villamos világítási és erőátviteli berendezések. Nsz. 216.

Részletes árjegyzékeinket kívánatra megküldjük.

Uj! Uj!

Az újkor daráló- és őrlőmásh.

„OTTYNIA“

daráló- és őrlőmásh.

Szabadalmazva, illetve bejelentve minden kulturált körben. Magyar szab. száma 16.045. Osztrák szab. 3960. — Kiszárolagos igényjogosult és Ausztria, Magyarország, Románia és Oroszország részére gyártja.

Bredt E. & Co.,

gépgyára és vasöntődéje Ottyniában (Gallicia.)

Korszakalkotó haladás a simabrlés terén. Kéregöntésű őrlőtárcsák kicserélhető acélkészekkel, melyeknek utánaállítását és élesítését minden laikus helyben eszközölheti. Nem szoros az eddig forgalomba jött acéltárcsák malommal. Eddig el nem ért megakarítás az elhasználtában. Csekély hajtóerő. Legnagyobb munkateljesítmény az őrlőmásh minőségét és mennyiségét illetőleg.

Legegyszerűbb kezelés. Olcsó telep.

Magyarországban felvilágosításai szolgálat: Müller Vilmos, Budapest, VII. Elemér-utca 6. 4261

Jóval a napi áron felől vásárolok

Lóhere- és luczerna-magot,

mely úgy a szem nagyságára, mint színre és tisztaságra nézve elsőrendűnek mondható.

HALDEK

magnykereskedése,
József főherceg 6 es. és kir. Fensége udv. szállítója

Budapest,

Károly-körút 9. sz.

ZISKA JÓZSEF

utóda
Rostély György

ajánlja a legmegbízhatóbb gabna minőségű tizedes és százados-hidmérle-geket.

A budapesti gabna- és értéktőzsde szállítója. Gyár és iroda: Bpest, Eötvös-u. 43. sz. Alapított 1872. Javítások pontosan. Árjegyzék bérmentve.

Gazdák

kitűnő minőségű terményzsákot 85 fillértől kezdve vízhatlan, tiszta lenponyvát 200 fillért

□-méterét vásárolhatnak a FISCHER-féle zsák- és ponyvagyárban, Budapest, Nagykorona-utca 18. Minták ingyen és bérmentve.

Fairbanks

Mérleg és gépgyár-részvénytársaság. Városi iroda és raktár Budapest, Andrássy-ut 14

Hansen Chr.-féle

kitűnő sajtójtó

ojtó por, ojtó táblák, vajfestékek, sajtófestékek, savfejlesztők állandóan kaphatók

PICH BERTÁ-nál
Kön. Weinberge, Prága mellett, Karlsstrasse 8. Böhmen

Minden fajta erdei események

erdők és ervények alapításához szék és ocsó, fenyő, erdei fenyő, fekete fenyő, szomorú fenyő, Douglas fenyő, égerfa, jávor, bükk, fehér juhar, szilva, nyírfa, tölgy, akácfa és bodzafa eseményeket ajánl

Gutsverwaltung Borowna, posta Bochnia, Gallicia. Árjegyzék kívánatra ingyen. — Levelezés német nyelven.

Jász-Nagy-Kun-Szolnok vármegye gazdasági egyesületének fogyasztási szövetkezete

ajánl 50 méterű szék első minőségű, toll vágású, pörkölt, nehéz, vidéki o dalas szalonát kecskeméti raktárában napi áron. Megrendelések: Szolnok, Megyeház épület.

Birtokbérlet!

2000 hold szántóföld, 400 hold rét, 400 hold szabadlegelő és 1000 hold erdei legelő és rét, róma vidéken legelő szék, földével együtt esetleg olcsóbbáért és kívánatra fele része is, azaz egészét is vagy csak egyik major bérbeadó. Szeszgyárt kívánatra építtetne a tulajdonos. A bérbeadásról megbízott Oesterreicher Bernát ur Nagy-Kanizsán. 45450

Megjelent!

A sertés Magyarországhoz írta: ezesei Dörner Béla. Ára 5 korona. 25 iv terjedelmű, 38 autotyp képpel illusztrált kiváló szakmunka. Előkelő szakirék által kitűnően előkészített és meloen ajánlott közérdeklő mű.

Megrendelhető szerzőnél

(Budapest földmívelésügyi minisztérium) és nagyobb könyvkereskedésekben. 4489

Külföldi vetőgabona ingyen.

Termelési célból kiválóbb minőségű külföldi rozst és búzát osztanak ki és a termést előre meghatározandó áron beváltanám. Birtokokosok kiknek e célra alkalmas földjük és e termelésre hajlandóságuk van, sziveskedjenek ezt levéllal a Köztelék kiadóhivatalához, Megbízható Termelőjelölés címem alatt tudomra adni. 4653

Gazdáknak fontos!

Hreblay Emil

állattenyésztési m. k. felügyelő
Budapest, VII., Csömöri-út 15. II. 8.

Munkái:
Baromfi hiztálás 1 kor. 60 fillér.
Baromfi tenyésztésre vonatkozó tudnivalók 1 kor.
Tyuktenyésztés 2 korona.
Lud- és kacsalenyésztés 2 korona.
Pulykatenyésztés 2 kor.
Baromfi és tojás értékesítő szövetkezetekről 1 korona 60 fillér.

Megrendelhetők a szerzőnél, leg-egyszerűbben a pénz előleges be-küldése mellett.

Felső-Dunapartján termelt és ez évi járványos kúdknek és rozsdának leg-jobb ellentálcópeségű tanusított vérpiros kopaszbuzát vetőmagul ajánl 100 klg.-ként 20 koronáért Csaklész állomásra szállítva bármely mennyiségben a Szápi bér gazdaság u. p. Magyarbél, Pozsonymegye. 4423

Antimerulion

húsi gabna ellen 20 évi járványos ellenjavallat ellenjavallat

Szék kelletlenkedés ellenjavallat

Földmélés minden részben

Magyarország, Románia, Szerbia, Bulgária, Olaszország, Ausztria, Kátrány

Malomeladás, malomvetel, malombérlet, gépek vétele és eladása

Legnagyobb székposztó

„Molnárok Lapja“

revén.
(Budapest, VIII., József-körút 33)

Posnansky és Strelitz

Budapest, VI., Podmaniczky-u. 37.
Gyár: Erzsébetfalva.
Ajánlanak:

Aszfalt, Fedőpapirlemez, Kátrány, Carbolineum, Carbolsav, Creolin-t stb.

legjobb minőségben, jutányos árak mellett.

Hirdetési ár 15 szög 60 fillér, ezen felül minden szó 4 fillér, kövér betűkkel minden szó 8 fillér beiktatásonként. A legkisebb hirdetési díj 60 fillér.

KIS HIRDETÉSEK.

Csak mezőgazdák és a szakirodalom terményei, továbbá állást keresők és adók hirdetésményei vétetnek fel a kedvezményes rovatban és árban.

Betöltendő állásokra vonatkozó hirdetéseket csak a hirdető címének kitételével közlünk. **KIS HIRDETÉSEK ELŐRE FIZETENDŐK.**

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasznak szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.

Gazdasági hivatalnok, ki úgy az irodai munkákban, mint a külső felügyeletben, munkásokkal való bánásmódban jártas, egy kenderkészítő gyárban alkalmazási nyér. Ajánlatok Kőrös Mihály címére Budapest, V., Lipót-körút 26. küldendők. 4668

Magángyakornokot, főleg akadémiára készülő, lekiismeretes előkészítőre felvezető gyurói uradalom (Féjérmogyó) intézője. 4717

Méltóságos gróf Károlyi Lajos úr szatmármegyei erdői hitbizományi uradalomban két gazdasági segédeli állomást megüresedett, azok pályázat útján fognak betölteni. Folyamodványok Gróf ur Örméltóságához elzárva a jószágfelügyelősekhez küldendők Tótmegyerre. Mindkét állás melletti 6. évi október hóban elfogalando. 4694

Kocsis gazda keresetiük igényeikhez, lehetőleg lovassági állást, ki gazdaságnál már alkalmazva volt, feltétlenül józan életmód, szorgalom és erélyes fellépés, a magyar és tót nyelv bírása, javadalmazás 720 korona készpénz, 1 hold föld, tűzifa és lakás, szorgalma után esetleg 120 korona fizetése. Ugyanott egy ötlet munkás-felügyelő is felvétetik fenti feltételek mellett. Ajánlatok Kalla Ede intézőhöz, Réti-major pr Pusztá-Földemes küldendők. 4698

Tejgazdasági szakiskolát végzett egyéni keresek. Gazdasági intézőség Ó-Topolca. 4680

Gazdasági segédtiszt kerestetik azonnali belépésre egy belterjes dunántúli uradalomba. Évi fizetés, lakás és teljes ellátás mellett 480 korona. Megkívánatik valamely felsőbb gazdasági intézet sikeres elvégzése, kellő jártasság a gazdaságban, de főleg az irodai teendőkben. A német nyelvet bírni előnyben részesülnek. Lehetőleg arcképpel ellátott folyamodványokat a Szentesi uradalom központi hivatalához intézendők u. p. Deneshaza. 4675

Számtartó kerestetik, ki a kettős gazdasági könyvezetésben teljesen jártas és mérlegképes; német és magyar levelező és egyúttal a belmájori teendőket is végzi. Mindkét nyelven írt ajánlatok fizetési igényekkel és bizonyítványokkal a központi intézőséghez Váth, Vasmege. 4700

A főméltóságú herceg Ypsilanti örökösök Somogy megyében fekvő Simonvári uradalomban egy gazdasági segédeli állás. Itt üresedésbe, a melyre a pályázat ennel megnyitott, olyanoknak, a kik a szeszgyári kezelést is értik, előny adatik. Megkívánatik a magyar nyelven kívül a német nyelven való jártasság is. Az állás f. évi november hó 1-én volna elfogalando. Évi fizetés egyelőre készpénz 264 korona, 16 mór tűzifa, 3 hektoliter bor, lakás és koszt. Azoknak, a kik a szeszgyári kezelésben jártasak 200 korona készpénz-fizetéssel tő-b. A folyamodvány beküldése a Simonvári uradalom felügyelői hivatalához u. p. Nagy-Atád, intéző és pedig másolatban, a mely vissza nem küldetik. 4713

ÁLLÁST KERESŐK.

Gazdasági ellenőri vagy gazdasági könyvelői állást keres egy fér, nő, kis családú egyén, ki kettős bizonyítványokkal rendelkezik, a kettős könyvvelés tekintetesen jártas, beszéli a magyar, német és tót nyelvet. Szükség esetén óvadékkal is rendelkezik. Személyes keresek "Gazdasági könyvelő" jelleg alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 4598

Gazdának készülő földmivelő érettséget tett fiatal ember, aki falun nevelkedett, mellette a M.-óvári gazdasági akadémiára beiratkozott, egy évre gyakorlatra ösztönzött, belterjesen vezetett gazdaságba, vagy uradalomba. Aláveti magát az egész a szolgálati feyelemnek, szorgalmasan fog dolgozni, csak teljes ellátást kér. Szíves értesítéseket Lúley Rezső Garam-Szöllös kőr. 4688

Több évi gyakorlattal bíró földmivelő iskolát végzett segédtiszt, ki jelenleg 600 holdas birtokot önállóan kezel, kiskorától a pályán nevelkedett, beszéli magyarul és románul, esetleg azonnali belépésre kész állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 4688

Szeszgyárvezető, fiatal, nős, család nélküli, ki a kassai szeszgyár tanfolyamot jó sikerrel végezte, ezenkívül vizsgázott gépkezelő is, jelenleg is egy nagyobb uradalomban alkalmazásban van, ki a mezőgazdasági szeszgyártásban teljesen jártas és eddig is igen szép eredménytől büszkén működött, állást keres. Eddigi működéséről kitűnő bizonyítványok állanak rendelkezésre. Cím a kiadóhivatalban. 4687

Gépész-kovács, ki ily minőségben nagyobb uradalomban már működött, s jó bizonyítványokkal rendelkezik, állást keres. Címe: Polancz Péter Újpest, Dobó-u. 30.

Kezelőtiszt állásra ajánlja magát egy fér, 34 éves korszakos oklevél és 14 éves praxissal bíró izn gazdasági, gyakorlati nagy intensív gazdaságokban szerelte. Címe a kiadóhivatalban. 4661

Állás keres egy 32 éves bográ, ki már uradalomnál volt alkalmazva és gazdasági felügyelői szolgálattal is teljesített és bizonyítványokkal rendelkezik, november 1-ére vagy legkésőbb utjára. Cím a kiadóhivatalban. 4688

Nős, gyermektelen, izn, vallásu, a mezőgazdaság minden ágában hosszú gyakorlattal és kitűnő referenciákkal bíró gazdasági tiszt november 1-ére állást keres. Megkeresések "Tapasztalt gazda" jellegű lap a kiadóhivatalba kéretnek. 4689

38 éves nős román kath. okl. gazda, 18 évi gyakorlattal, melyekről kitűnő bizonyítványai vannak, 14 évig már mint önálló intéző tiszt 2300-3400 holdig terjedő gazdaságokat vezetett. Szarvasmarha és sertés tenyésztésben, valamint a hizlalásban teljes jártassággal bír, 120 hold dohányt is kezel. Megfelelő állást november hó 1-ére vagy 1902. év január hó 1-ére elfogalhat. Szíves megkereséseket a kiadóhivatalba. 4691

Ellenőri vagy ehhez hasonló állást keres ménteleppél kiszolgált tiszt és földmivelőskolát végzett nőlen 25 éves román kath. gyakorlattal bíró gazdasági. Állást bármikor elfogalhatja. Szíves megkeresést kéri Kovács Flórián Tóth-Keszti, Tolnamegye. 4682

Kezelőtiszt 36 éves, okleveles keresztyén, 6 évig cukorgyári gazdaságban, 5 év óta előző hercegi uradalomban önálló kezelőtiszt, felmondatlan állásban, a német és magyar nyelvet bírja, könyvvelésben jártas, óvadékképes, a szarvasmarhatenyésztésben kiváló praxissal, család viszonyok miatt állást változtatni óhajtana. Megkereséseket a kiadóhivatalba. 4691

Földmivelőskolát végzett, 36 éves, nős gazdasági tiszt kis vagy közepbirtok önálló vezetésére ajánlkozik. Jó bizonyítványokkal bír. Az állást októberben elfogalhatja. Címe a kiadóhivatalban. 4704

Okleveles tehéngazda, tejgazdasági szakiskolát végzett, teljes bizonyítvánnyal sajt és vajkészítést és állati gyógykezelést érti. Róm. kath. 39 éves nős, állást keres 1902. év január 1-re, esetleg mezőgazdaságban is megfelel. Cím: Nagyságos Iray György úr tejgazdaságában Balder Antal tejkészelő Postamegye, Albert-Iras. 4674

Ispáni állást keres utjára egy 26 éves év. ref. vallásu jelenleg is 1000 holdas gazdaság vezetője, ki földmivelőskolát végzett és 7 évi iskolai ismeretét előrendbirtokadalmakban nyerte. Állást németül beszélő allandósián óhajtja. Cím a kiadóhivatalban. 4584

Kezelőtiszt állást keres a gazdaság minden ágában jártas 15 évi gyakorlattal, földmivelő és tejgazdasági szakiskola felvezető tanfolyamát végzett 27 éves, nős, gyermektelen gazdasági. Cím a kiadóhivatalban. 4707

Kulesár, román, kath. 30 éves, kis családú, magyar s tót nyelvet bírja, 7 éve uradalomban működik, gazdaságot érti, ügyhizlalt, tehéngazda és irodai teendőket végez, felmondatlan állást utjára változtatni óhajtja, ezen feltételek mellett magtáros, kocsos i. felügyelő vagy segédtiszt állást keres. Szíves megkeresést a kiadóhivatalba. 4705

Gyakornok, aki negyedfél hónapig belterjesen vezetett gazdaságban volt alkalmazva, az akadémiára való belépése előtt egy évre gyakorlatra ajánlkozik teljes ellátás és csekély havibérelmel. Cím a kiadóhivatalban. 4599

Földmivelőskolát végzett nős egyén, beszéli magyarul és tótul, ezelőtt gazdasági kezelő volt, előzőlajla kisebb birtoknál önálló vezetését, vagy botos ispáni állást keres, óvadékkal rendelkezni, jelenlegi állást utjára változtatni óhajtja. Címe a kiadóhivatalban. 4703

Gazdatiszt, gazdasági és állatorvosi akadémiát végzett, ajánlt szakember, a ménes, tehéngazda, gőzeke - cukorrépa kulturában és a gazdaság többi ágában is, a magyar, német és román nyelvet bírja, állást keres, melyet azonnali elfogalhatna. Cím: Pleissner Budapest, Nefelejts-utca 7. sz. 2. ajtó. 4673

Szamadó kanász, ki a sertésenyésztés és hizlalásban teljesen jártas, 39 éves, román kath. vallásu, családú, 20 évi gyakorlattal, utjára bármily nagy uradalomban, bármely vidéken állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 4715

Gépész és géplakatos állást keres (szarvasmarha) gépek kezelésében 12 évi gyakorlati bíró gépész, vizsgázott locomobil, stabil telefon és villanygépek-ről. Kitűnő bizonyítványokkal rendelkezik, 32 éves, nős, gyermektelen, kovácsmunkában jártas - Aschenbrauner Pál, Czegléd. 4714

ÁLLATOK.

Telítettésre keresek 30-40 darab számos marhát, vagy ennek megfelelő növendékmarhát, tavaszi szalma és zöldtakarmány bőven van, értesítést megkeresésre Majláth András Esztró, u. p. Király-Daróc Szatmármegye. 4645

Eladó ökrökön. 50 darab tavalyi elsőrendű, erdélyi ökrökön eladó méltóságos báró Bornemisza Elemér úr hadrői gazdaságában. Vasúttalomás Aranyos-Gyeres, Kolozsvár mellett. Közlelbi értesítést ad Neményi József intéző, Hadrői, posta Gerend, Erdély. 4617

Ménesfelosztás miatt 9 darab Mezőhegyesről vett idős anyakacsa fedozva Drága főtör mentől, eladó 1680 forintért a pusztakiskéri gazdaságban, posta Tar-ny, vasút Nándor, Nográmmege. 4689

Vöröstarka tinó és üszó teljesen prima, 1-2 esetleg 3 éves, nálam minden mennyiségben kapható otcó áron. Későbbi, ugyiszintén járnos és beállítás ókrök szállására való közom. 1779

Kitűnő friss fejős tehének előleges jelentés után, nálam mindonkor megtekinthetők, kötelezettség nélkül. Vörö tészes szorint választhat

Henrik Ignác fia Szalónak (Vasm.).

Telivér Poland china-kanok egy éves és két hónapos, tenyészképesek, eladók. A kanok direkt Amerikából importáltak apától származnak. Eladók továbbá 3-4-5-6 hónapos kan- és nősténymacskák is. Tudakozólások: Ördögyé Maitiath Gizella, Nagy-Kereskény, u. p. Kis-Kereskény címzendeők. 4602

Bronz pulyka Gődőlőből származó törzsek tisztavérű ivadékaik közül huszonöt darab eladó. Lengyendi uradalom Hevesmege, posta Bány. 4710

Sertést keresek makka vagy hizlalásra 9000 holdas bükös erdőbe. Makktérzés oly rendkívül nagy, hogy 3 hónap alatt a sertés teljesen elindik. Cím: Simó Pál urad. intéző Forozest u. p. Kossova, Krassó-Szörény. 4620

Hizlalásra való és mindenféle fajta jármos ökröket valamint szép 1-3 éves vöröstarka növendék ökrökörjaka 4892 bármely mennyiségben és szerződéses szállítás mellett eladásra ajánlanak

Récsey és Deutsch szarvasmarha-kereskedők Zala-Szt.-Balázs. Nagy-Kanizsa mellett.

Vöröstarka tinó üszó legprimább, 1-2 esetleg 3 évesek és pedig hizlaltai való ökrök eladására és későbbi szerződésre legolcsóbb árért vállalkoznak

WEILER és EISNER Kis-Czell keraskedők.

Eredeti Rambouillet kosok mindenkor nagyobb mennyiségben, dus odlasszékban kaphatók

Gróf Herberstein Albert 3181 uradalmi igazgatóságánál

Strilek, Nervaország. Hanna vetőárpa míg a készlet tart 100 kgknt 19 koronáért kapható vasuti állomásalktól.

Takarmány hiánya végett eladó 85 drb 1 1/2-2 éves vöröstarka, igen szép kifejlődött ökrök-tinó. Szombathelyről 1 órájára kocsin, venni szándékosok bővebb felvilágosítást. Kohn Simon ügynök, Szombathelyen kapnak. 4699

Keresek megvételre egy jókarban levő 600 liter irtáratlmu takarmánygőzölő készleket. Ajánlatokat Gimesberger Ödön Terebezd, posta Böhönye címre kérek. 4679

Montagnei-rozs első utatérmez, kitűnő minőségben a helybéli vasutállomáshoz szállítva, csak nélkül 100 kgknt 17 koronáért kapható a „boldogasszonyi főbérletégnél” Boldogasszony, Mosonmege. 4499

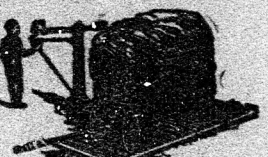
Burgonyát több wagonnal veszek, valamint makó hagymát. Ajánlatok az ár és minőség megjelölésével „Válogatott” ezimene lap kiadóhivatalához címzendők. 4616

Pörkölt szalonna Kiváló szép minőségű, 3 oldal 120 kilogrammos kapható nagyobb mennyiségben is,

Steiner Ármin Labona- és terménykereskedő, Orosházán.

Eladó 8 szép Etschthali nagy fejőstehén, 1 darab 6-os számú Schmeja-daralógép, 1 drb Ponny szerszámmal és kocsival. Cím a kiadóhivatalban. 4605

Általános és különleges növénytermelés. Két kötet, Ista Cserhati Sándor. Ára 18 korona. A kötetek 9 koronáért külön is kaphatók. Megrendelhető a szerzőnél H.-Óvártól. Ezen munka a növénytermelés érdeklő olvasók számára kiemertő tájékozást nyújt. 4623

3 drb Marhamérleg 1500 klg. hordképességu erős vaskorlással 2 1/3 méter hosszú 1 1/2 m. széles

4 drb Hidmérleg 3000 kg. horderejű százados, toló súlylyal 4 méter hosszú, 2 méter széles.

Becserélek ócska marhamászakát új marhamérlegekre. Minden mérleg törvényesen hitelesítve öt évi jókarban tartás mellett.

DÉNES MANÓ mérlegműszerész BUDAPEST, VII., Dohány-utca 78.

Sertéseket legmagasabb napi áron értékesít Bauer B. Gyula Budapest, VIII. Kerepest-ut 73.

Gazdák a gazdálkodók figyelmébe. Számos uradalomba már bevezelt

pyroleum 50%-al olcsóbb mint bármely más világító any g. Próbaküldemények 2 koronáért utánvért. Kivánatra prospektus ingyen és térmentve.

Degen Jakob BUDAPEST, IX., Közraktár-ut 28. (az Elevátorral szemben.) Számos elismerő levél nálam betekinthező. Több ezer gazdaságban már bevezetve. 4467

Legolcsóbb, leghatásosabb szőlőtrágya a kőbányai száritott hizósertésrágya, az állami szőlőtelepeken fényes sikerrel kipróbálva, nagyobb szőlőgazdaságokban bámulatos eredmények bizonyították. Megrendelések intézendők: Bpest-kőbányai trágyaszár-gyár 4521 cím alatt Budapest, V., Bálvány-u. 2

GŐZEKÉKET, GŐZ-UTIHENGEREKET és GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legfőbbkétesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42-50. BUDAPEST-KELENFÖLD a vasútállomástól szembe.

Iroda, raktár, javítóműhely.

Közlekedés vasuton és villamos vasuton.

Birtokbérlet.

Hajdumegyei Balmaz-Ujváros község határában,
1005 kat. hold szántó és 932 kat. hold
legelőből álló, tanyai épületekkel, bérlő- és
tisztai lakokkal fölszerelt gazdaság, 12 évről
nem kevesebb időre bérbe adatik.

Részletes fölvilágosítást ad, a közvetítők kizárásával

Békessy László urad. igazgató,
lakik Debreczenben, Péterfia-utca 13. sz. 4626

Kitünő minőségű

tölgymakk-ot

nemkülönb mindenféle erdészeti
magot ajánl a

Magyar magpergető-gyár

Faragó Béla Zala-Egerszegen;
minden kiállításon kitüntetve, leg-
utóbb 4628

Párisban ezüst éremmel.

A Szarvasmarhák gümőkórja

vágóhídi statisztika alapján
pályadíjjal jutalmazott ér-
tekezés

írta:

Breuer Albert
közvágóhídi felügyelő állat-
orvos.

(A Magy. Orsz. Állatorvos-
Egyesület kiadványa).

ÁRA 1 KORONA
portómentes megküldéssel
1 kor. 10 fill.

Megrendelhető a »Közte-
lek» kiadóhivatalába.

TAKÁCS OSZKÁR

gépgyára

BUDAPEST, Köztelek-utca 6. sz.
Üllői-ut mellett.

Ajánlja jól felszerelt műhelyét mindennemű
különböző
gőzcseplőkészletek
javítására.

RAKTÁRON TART:

mindennemű mezőgazdasági gépeket és esz-
közöket, u. m.: vetőgépeket, resztákat, ekéket
merzsolákat, szeeszkavágókat 3241

Járgányos- és tisztító cseplőkészleteket.

Raktáron tart: kijavított gőzcseplőkészleteket, valamint az **Első Magy. Gazd. gépgyárban** készült új gőzcseplőgarnitúrákat.
Csereüzletek költetnek. — Mérsékelt árak, kedvező fizetési feltételek.

HYDRA

Legmegbízhatóbb

HYDRA

és legjobb

a szabad. „HYDRA“ vetőgéptölcsér

teljesen zárt falu hajlékony acéltömlőből.

Hajlékony, ruganyos és nem törékeny.

Szakértők véleménye szerint jobb magvezető-
cső neri is képzelhető.

Kapható: az előkelőbb vetőgépgyárosoknál, valamint műszaki és vaskereskedőknél.

Nagybani eladás: Pforzheimi fémtömlőgyár társ.

Magyarországi kizárólagos
képviselőinél:

Gál és Fodor czégnél

HYDRA

BUDAPEST, V., Váci-körut 44.

Szabadalom bitorlás a legnagyobb
szigorral üldözötték

Részletes leírással szívesen
szolgál a fenti cég.

HYDRA

KALMÁR VILMOS

Budapest, VI. ker., Teréz-körut 3. sz.

a csehországi Thomas-művek magyarországi vezér-
képviselője ajánl:

Thomasfoszfátlisztet (Thomassalak),

„Martellin“ dohánytrágyát,

Eredeti stassfurti kálisók és kainitot.

A műtrágyák beltartalmáért szavatolok.

Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás.

Lapunk bekötési táblája

2 kor. 72 fill. (portómentesen)

kapható kiadóhivatalunkban.

TELEFON.
Sürgöny-cím:
„CERES“ BUDAPEST.

KRAMER LIPÓT

BUDAPEST,

V., Akadémia-utca 10. szám.

A legjutányosabb árakon ajánl:

Oliva gépolajat, repceolajat, ásványkenőolajat, hengerolajat, lámpaolajat, petrolumot,
kocsikenőcsöt, süritett gépkenőcsöt, olvasztott színfagygyút, kenőszappant, kékkövet, kén-
virágot, Raffia-háncsot, saponáriát, creolint, carbololeumot, fedőlakkot, zsákot, ponyvát, mű-
trágyát és minden e szakba vágó cikket.

Továbbá: **Disznózsirt, szalonnát a legolcsóbb napi árban.**
Szalonnáról lerázott só.

Mezőgazdasági vetőmagvakat, szavatolt jó minőségben.

Arjegyzékkel és részletes külön ajánlatokkal kívánságra készséggel szolgálok.

«PÁTRIA» irodalmi és nyomdai részvénytársaság, Budapest, Üllői-ut 25. (Köztelek.)